

ANNUS MIRABILIS 1989

Huszonöt évvel a kelet-közép-európai rendszerváltás kezdete után Isten iránti hálával állunk meg a 2014-es jubileumi emlékévben többször is emlékezni. A kommunista önkényuralmi hatalmak láncreakciószerű bukására, a szovjet birodalom széthullására, a berlini fal leomlására és a „rab népek” felszabadulására emlékeztünk szerte Európában, de különösen annak keleti felében. 1989 „szabadító karácsonyára” is méltán emlékeztünk Romániában, mely „a hallgatás falának” áttörése nyomán, Temesváron köszöntött reánk.

Miként öt esztendővel azelőtt, 2014-ben is méltó módon kívántunk megemlékezni a neves és névtelen hősokról, a temesvári református gyülekezet hitbéli ellenállásáról, a soknemzetiségű és sokvallású város, majd az egész Erdély és az ország zsarnokság elleni lázadásáról és szabadságharcáról.

A negyedszázados jubileum kapcsán meghirdetett Temesvári Emlékév keretében, mintegy azt betetőzve szervezett Temesvári Emlékhét eseményei ezúttal – rendhagyó módon – Budapesten kezdődtek, a Tőkés László egykori temesvári lelkipásztor köré spontánul szerveződött szolidaritás és az abból kibontakozó temesvári népfelkelés megindulásának évfordulóján, december 15-én. Emlékülésre került sor a Magyar Tudományos Akadémián, majd kiállítás megnyitóra és könyvbemutatóra. December 17–19. között a romániai forradalom városában, Temesváron folytatódott a rendezvénysorozat rendhagyó iskolai

történelemórával, forradalmárok és diákok találkozó-jával, a Temesvárról Európába kiállítás várbeli megnyitójával, jubileumi gálaesttel (címlapképünk Áder János magyar köztársasági elnök, Sali Berisha volt albán államfő és Tőkés László EP-képviselő itteni találkozását örökíti meg), konferenciával és ökumenikus emlékűnnepéssel, évfordulói könyvbemutatókkal. 20-án Nagyváradon rendeztünk fórumot, majd történelmi színjáték idézte meg '89-et, végül 21-én menyői zarándoklat zárta a jubileumi emlékhetet.

Számos neves meghívott – politikai és közéleti személyiségek –, érdeklődő és médiaszakember tisztelte meg jelenlétével és figyelmével jubileumi megemlékezéseinket, rendezvényeinket. A pusztá emlékezésen túlmenően a számottevő részvétel és érdeklődés az egykor elkezdődött rendszerváltás és demokratikus átalakulás erkölcsi támogatását is jelentette.

OKTÓBERI ESEMÉNYNAPTÁR

Október 1. • Temesvár

Nicolae Corneanu bányászati ortodox érsek-metropolita temetése

Október 2. • Nagyvárad

A Partiumi Keresztény Egyetem tanévnyitó ünnepélye

A PKE tizenöt éve alakult meg, a huszonöt éves Sulyok István Református Főiskola jogutódjaként. A nagyváradi színházban megtartott – kettős – jubileumi tanévnyitón ünnepi beszédet mondott **Tőkés László** alapító elnök, továbbá a magyar kormányzat jeles képviselői is felszólaltak, úgymint **Palkovics László** felsőoktatásért felelős államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma) és **Tóth Katalin** helyettes államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium), valamint egyes felsőoktatási testvérintézmények képviselői. Az évnnyitón **Pro Universitate Partium-díjakat** adtak át a PKE egyes alapítóinak, érdemes oktatóinak és kiemelkedő támogatóinak.

Október 3. • Marosvásárhely

Sajtóértekezlet

Tőkés László, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke **Kincses Előd** ügyvéd társaságában, Marosvásárhelyen tartott sajtóértekezletén jelentette be, hogy polgári peres úton fog elégtételt kérni az **Antena 3** román hír- és bulvártélevízió szeptember 15-i adásában elhangzottak okozta erkölcsi kárért. Mint ismeretes, az ominózus adásban többen is „hazaárulónak” és „a magyar titkosszolgálat ügynökének” nevezték őt, ezért a műsorvezető és két meghívottja, valamint a tévéálomlás ellen a fővárosi első kerületi bíróságon tettek panaszt.

• Marosvásárhely

A Sapientia–EMTE kollégiumavatató ünnepélye

A Partiumi Keresztény Egyetem képviseletében ma-

rosvásárhelyi testvérintézményük hagyományos Egyetemi Napján és újan épült kollégiumának avatóünnepélyén vettek részt **Tőkés László**, az Alapítók Tanácsának elnöke, **János Szabolcs** rektor és **Tolnay István** igazgatótanácsi elnök. A főtámogató Magyar Kormány nevében **Semjén Zsolt** miniszterelnök-helyettes tartott ünnepi beszédet. Az egybegyűlteket **Kató Béla** erdélyi református püspök, kuratóriumi elnök és **Dávid László** rektor köszöntötte, akik a miniszterelnök-helyettes társaságában felavatták az új épületet.

Október 5. • Érmihályfalva

Sass Kálmán-emléknap

A partiumi magyarság jeles személyiségének, a román nacionálkommunista terror egyik áldozatának, **Sass Kálmán** református lelkipásztornak a tiszteletére emlékhelyet avattak Érmihályfalván. A helyi református templomban **Tőkés László** erdélyi EP-képviselő, előző királyhágómelléki püspök, Érmihályfalva díszpolgára hirdette Isten Igéjét. A helybéli gyülekezet nevében **Balázs Dénes** és felesége, **Kiss Csilla** végeztek szolgálatot, a vendégeket pedig **Kovács Zoltán** főgondnok, a KREK előző világi vezetője köszöntötte, aki Sass Kálmán történelmi szerepét és lelkipásztori szolgálatát is méltatta. A Magyar Kormány képviseletében **Fazakas Sándor** földművelésügyi miniszter szőtt az egybegyűltekekhez.

• Kisvárd, református templom

A Tőkés Alapítvány 25. évfordulója. Alkalmi istentisztelet. Díjátadó ünnepély

A Tőkés László Alapítvány díját a civil szervezet kuratóriuma 2014-ben huszadik alkalommal ítélte oda. A névadó ünnepi ígéhirdetését követően adták át az elismerést a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei kisváros református templomában **Tófalvi Zoltán** erdélyi újságírónak, írónak, dokumentumfilmesnek, aki 1990 után szinte elsőként kezdett el foglalkozni publicisz-

► tikáiban a romániai magyarság 1956-tal kapcsolatos szervezkedéseivel s az ezt követő politikai perekkel. A hetvenéves marosvásárhelyi történész-kutató a szigorúan őrzött és titkosított levéltári dokumentációhoz a romániai lusztrációs törvény megjelenése után, csak 2002-től férhetett hozzá. 2007-ben indította útjára tíz kötetre tervezett sorozatát **1956 erdélyi mártírjai** címmel, amely sorozatból eddig öt kötet jelent meg. Laudációt **M. Kiss Sándor** történész mondott, **Lenygel Szabolcs**, a Tőkés László Alapítvány alapító elnöke a névadót és annak pályafutását méltatta, a civil szervezet negyedszázadát összefoglaló kötetet **Néző István** helytörténész mutatta be.

Október 6. • Nagyvárad, Ezredévi Emléktér

Az Aradi Vértanúk emléknapja

Az 1848–49-es szabadságharc mártírjaira emlékezve **Tőkés László** EP-képviselő mellett **Szilágyi Zsolt**, az Erdélyi Magyar Néppárt alelnöke, államfőjelölt is szólt az egybegyűltekhöz. Magyarország képviselőjében **Takács Péter Attila** konzul tartott alkalmi beszédet. Felléptek a Váradai Dalnokok, valamint a Nagyvárad Asszonykórus.

Október 7–9. • Brüsszel

Európai parlamenti munkahét

Október 10–11. • Bern

Konferencia a Berni Egyetemen (Svájc): Önrendelkezés Európában – Kisebbségi kihívások a soknemzetiségű országokban

A Földrajz Kar szervezésében háromnapos tudományos konferenciára került sor Bernben, melynek főszervezője **Filep Béla** előadótanár, az egyetem Kulturális Földrajzi Kutatócsoportjának vezetője volt. A nemzetközi rendezvény második nyilvános vitája a Nemzeti kisebbségek Európában és a nemzetközi/külső aktorok szerepe címet viselte. **Rudolf Burger** berni újságíró közreműködésével **Tőkés László** európai képviselő, **Peter Burkhardt**, a szerbiai EBESZ-misszió vezetője és **Isabelle Schulte-Tenckhoff** genfi egyetemi tanár voltak az eszmecsere előadói és résztvevői.

Október 13–16. • Brüsszel

Európai parlamenti munkahét

Október 17. • Budapest

Konferencia: Magyarok a rendszerváltásban – határon innen és túl

A Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Archívum (RETÖRKI) egész napos műhelybeszélgetést rendezett Budapesten. A rendezvény beleillik azon megemlékezések sorába, melyek a kommunista diktatúra bukásának 25. évfordulóját örökítik meg. A rendszerváltók nemzedékének tagjai közül jelen voltak és előadást tartottak: **Duray Miklós** (Felvidék), **Gálfalvi György** és **Bodó Barna** (Erdély), **Hódi Sándor** (Délvidék), **Vári Fábian László** és **Milován Sándor** (Kárpátalja), **Göncz László** (Muraköz) és **Deák Ernő** (Ausztria). **Tőkés László** európai képviselő, **Temesvár** egykori lelképásztora a kelet-közép-európai rendszerváltoztató folyamatok összefüggésében elemezte a magyarországi és a romániai demokratikus átalakulásokat.

Október 19. • Nagyvárad, EP-iroda

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnökségi ülése

Október 20–22. • Strasbourg

Európai parlamenti munkahét

Az Európai Parlament 2014. október 21-i plenáris ülésének napirendjére felkerült a magyarországi demokrácia, jogállamiság és alapvető jogok helyzetéről szóló vita. **Tőkés László** erdélyi képviselő a nyolc évig hatalmon volt szocialista kormányok és az **Orbán Viktor** vezette kormány európai megítélésében használt **ket-tős mércét** ítélte el.

Október 25. • Csicsó (Felvidék), református templom

Évfordulói fórumrendezvény: 25 év múltán – egyházi és nemzetiségi sorskérdéseink és jövőnk

Ezzel a címmel tartotta meg előadását **Tőkés László** EP-képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke a Szlovákiai Református Keresztény Egyház Pozsonyi Egyházmegyéjében lévő csicsói református templomban, ahová a presbitérium és **Lévai Attila** lelképásztor, a komáromi Selye János Tudományegyetem Kálvin János Teológiai Fakultása dékánjának a meghívására érkezett, az 1989-es temesvári népfelkelés jeles évfordulója alkalmából.

Október 26. • Nagyvárad, Városháza

Nemzeti ünnep: 1956 öröksége 1989-ben – a rendszerváltozás 25. évfordulója. A magyar „lyukas zászló” kitűzése az EP-iroda homlokzatára

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és az Erdélyi Magyar Néppárt Bihar megyei szervezeteinek a meghívására a nagyváradai városháza dísztermében került sor megemlékezésre az 1956-os forradalomról és szabadságharcról. A temesvári forradalom emlékévének keretébe illeszkedő rendezvény kezdeményezője és házigazdája **Tőkés László**, az EMNT elnöke, európai parlamenti képviselő volt. Illusztris meghívottaként **Szűrös Mátyás** és **Pozsgay Imre**, a magyarországi rendszerváltozás két meghatározó személyisége idézte fel az 1989-es magyarországi sorsfordító eseményeket.

Október 28. • Nagyvárad, EP-iroda

Reformációi sajtóértekezlet

Adalékok az egyház és a politikai élet problematikus viszonyához a reformáció hetében címmel tar- ►

A Bethlen-kriptában

▶ tott sajtóértekezletet **Tőkés László** európai parlamenti képviselő, az EMNT elnöke, **Nagy József Barna**, az EMNT partiumi régióelnöke, **Csomortányi István**, az Erdélyi Magyar Néppárt Bihar megyei elnöke és **Orbán Mihály**, a képviselői iroda vezetője társaságában. Saj-

nátosnak tartották, hogy a politikai hatalom – amelynek megtestesítője az erdélyi magyarság körében az RMDSZ – mára már teljesen rátelepedett a civil és az egyházi szférára, és a társadalom minden szegmense fölött totális kontrollra törekszik.

Október 29. • Kolozsvár

A felújított házsongárdi Bethlen-kripta átadása
Sajtóértekezlet az államelnök-választás tárgyában

A küszöbön álló romániai államelnök-választásra tekintő rendkívüli sajtóértekezletet **Németh Zsolt**, a Magyar Országgyűlés Külügyi Bizottságának elnöke, valamint **Tőkés László** EP-képviselő, az EMNT elnöke és **Toró T. Tibor**, az EMNP elnöke közösen tartották.

Október 30. • Csíkszereda

Sajtóértekezlet az államelnök-választás tárgyában
Látogatás a Sapientia-egyetemen

- Csíkszentdomokos
Államelnök-választási kortesfórum
- Csíkszentimre
Államelnök-választási kortesfórum

Október 31. • Nagyvárad-Olaszi, református templom

A Nagyvárad-i Református Gyülekezeti Szövetség reformációi ünnepélye

EMLÉKHELYET AVATTAK SASS KÁLMÁN TISZTELETÉRE ÉRMIHÁLYFALVÁN

Október 5-én emlékhelyet avattak a román nacionálkommunista terror egyik áldozatának, a partiumi magyarság jeles személyiségének, **Sass Kálmán református lelkipásztornak** a tiszteletére. Az '56-os forradalommal szimpatizáló lelkész 1958-ban államellenes összeesküvés koholt vádjával ítélték halálra. Mind a mai napig nem sikerült rehabilitálni, így a román állam szemében egy háborús bűnös emlékének adózott a helyi közösség és az eseményre máshonnan is érkezők népes serege.

A Bihar megyei Gálospetriben született, több településen is szolgált, Érmihályfalván megállapodott lelkész születésének 110-ik évfordulója alkalmából a helyi református egyházközség és a presbitérium **Sass Kálmán Emlékévknek** nyilvánította a 2014-es esztendő. Tavaly ősszel, a reformáció emlékűnnepén tették le annak az emlékhelynek az alapkövét, amelyet a református ravatalozó bejáratához terveztek, és amely a lelkész kultuszát hiva-

tott ápolni az 1993-ban a templom falára felkerült márványtáblával egyetemben. A temetőbeli emlékhely elkészültével október 4-én és 5-én a gyülekezet emlékünnepeket tartott egykori lelkipásztora tiszteletére, akit a román kommunista hatóságok – más erdélyi magyarokkal egyetemben – **államellenes összeesküvés** vádjával ítélték halálra és végeztek ki. Földi maradványai máig azonosítatlanul nyugszanak a szamosújvári börtön tömegsírijában, s őt magát azóta sem rehabilitálták. Egy évvel ezelőtt az RMDSZ-vezetésű önkormányzat **emlékkövet** állíttatott fel a kisváros főterén a jó fél évszázada letartóztatott és elhurcolt érmelléki magyarok tiszteletére, de a harminc rávéssett név mellől éppen a vezéregyéniség **Sass Kálmán neve hiányzik**, merő szégyenszemre.

A mártír lelkipásztort már a királyi Románia hatóságai meghurcolták **hazaárulás és kémkedés** vádjával, a sztálinisták pedig több tucat társával együtt ítélték el az 1956-os

magyar forradalom leverése után, az ún. **Érmihályfalvi Csoportból** végül őt és Hollós Istvánt agyon is lőtték. Az „Érmelléki Messiásra” október 4-én konferenciával, ifjúsági rendezvényekkel, emléktárlattal, egy róla elnevezett terem átadásával, végül virrasztással emlékeztek, míg másnap, vasárnap ünnepi istentisztelettel és a már említett emlékhelyavatással. Sass Kálmán egykori szolgálati helyén, a református templomban a család kérésére **Tőkés László** erdélyi EP-képviselő, előző királyhágómelléki püspök, Érmihályfalva díszpolgára hirdetett ígét. A Timóteushoz írott második levelet idézve („Igyekezz minél előbb hozzám jönni...”) hangsúlyozta: a páli és krisztusi utat bejárt Sass Kálmán élete, pályafutása, mártírúma igazodási pontként állhat mindazok előtt, akik tévelyegve keresik az útjukat. Nem sodródott az idővel, hanem tudatosan készült a kereszthordozásra, hűsége pedig kitartott a legnehezebb időkben is. Példája mutatja: érdemes szenved- ▶

ni az igazságért, áldozatot hozni az egyházért, közösségeinkért, a hazáért. A Zsidókhöz írt levélben szereplő intést idézve („Emlékeztek meg a ti előjáróitokról, a kik szólották néktek az Isten beszédét, és figyelmeztvén az ő életök végére, kövessétek hitöket.”) az igehirdető méltatta az elődök áldozatkész **nemzet- és egyházzolgálatát**, szót emelt a napjainkban tapasztalható közöny, elfáradás és fásultság ellen, közösségi kiállásra és az 1989 után megnyílt új úton való továbbhaladásra biztatott.

A Sass-család képviselőjében a mártír legkisebb fia, **Sass Huba** és az egyik unoka, **Kiss Enikő** idézte fel az ember és a lelkes alakját. Utóbbi a család nevében határozottan kérte, hogy az a párt, mely nem volt elég bátor ahhoz, hogy felvéssesse nagyapja nevét az 1956-os érmihályfalvi emlékműre, ne ápolja kampányszerűen az emléket se helyben, se másutt. A továbbiakban **Fazekas Sándor**, Magyarország földművelésügyi minisztere – aki egyben a népes család egyik tagja – magánemberként mondott beszédet, felhívva a figyelmet: Sass Kálmánnak valójában egyetlen bűne az volt, hogy **magyar** volt és **keresztény**, ezért kellett elszemvednie neki is és egész családnak a retorziókat. Ugyanakkor a magyar kormány tagjaként is köszöntötte a megemlékezőket, a határok fölötti nemzetegyesítés elvének és gyakorlatának fontosságát hangsúlyozva.

Az istentiszteleten közreműködtek a Bernáth József Református

Iskola növendékei és a bibliakör fiataljai, akik Sass Kálmán kátéjából és más írásaiból szavaltak, illetve olvastak föl, az alkalomhoz illő énekekkel pedig a Musica Sacra kamarakórus szolgált. Felolvasásra került Csúry István királyhágómelléki református püspök emlékező-tisztelő nyílt levele is.

Az emlékhely ünnepélyes felavatásán **Kovács Zoltán** egyházközségi főgondnok tett hitet az utódok nevében amellett, hogy a félelem leküzdésével csakis azon az úton érdemes járni, amin Sass Kálmánék jártak: a nemzet és Isten szolgálatának útján. A sztálinista terror áldozatait máig nem helyezték vissza jogaikba és nem kárpótolták

tisztességesen. A temetői környezethez illő mívés obeliszket Tókécs László, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke és Kiss Enikő családtag leplezte le, áldást a **Balázs lelkeszházaspár** mondott, a tisztelet koszorúit pedig a családtagokon kívül pártok, közületek, intézmények képviselői helyezték el a talapzaton. Köztük volt **Szilágyi Zsolt** is, az Erdélyi Magyar Néppárt államfőjelöltje, aki az alkalmat megragadva szolidaritását fejezte ki Sass Kálmán családjának, és annak a meggyőződésének adott hangot, hogy addig nem szabadulhatunk meg a kommunista múlt örökségétől, ameddig az '56-os mártírokat nem rehabilitálják.

A MAGYAR SZABADSÁG MÁRTÍRJAI EMLÉKEZTEK NAGYVÁRADON

Százhatvanöt éve, 1849. október 6-án végezték ki Aradon a magyar szabadságharc 13 honvédtábornokát, Pesten pedig Batthyány Lajost, az első magyar felelős kormány vezetőjét. Október hatodikát Magyarország kormánya 2001-ben a **magyar nemzet gyásznapijává** nyilvánította.

1989 után Erdélyben, a Partiumban és a Bánságban is szabadon emlékezhetnek a nemzet vértanúira, hőseire, nagyjaira a magyarok, bár a **félelem és szorongás** a nacionálkommunista diktatúra negyedszázaddal előtti bukása óta sem múlt el maradéktalanul – utalt rá többször is megemlékező beszédében **Tókécs László**, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke, európai

parlamenti képviselő. Az 1848-1849-es szabadságharc leverését követő kegyetlen megtorlás egy másik áldozata, Szacsavay Imre országgyűlési jegyző nagyváradi szobránál arról is szólt, hogy az 1956-os mártírok sorsa milyen kísértetiesen hasonlít azokéra, akiket az egy évszázaddal korábbi önkény pusztított el. Pedig egyetlen bűnük a **szabadságszeretetük** volt. A krisztusi kálvária és golgotajárás példáját felidézve a szónok hangsúlyozta: minden időkben voltak és lesznek olyanok, akiket nem tántorít el a felsőbbeségtől való félelem, bár sajnos ma is, itt is munkál bennünk ez az érzés. A mindenkori szolgálalkúék, az ámulók, talpnyalók és ilyen-olyan bérencek addig élnek köztünk, amíg kiszolgáltatottsá-

gunkat ki tudják használni a kiszolgáltatók. A **nemzetárulók** különösen érdemesek a közmegevetésre, hiszen éppen az aradi tizenhárom példázta: nem is kell magyaroknak lenni ahhoz, hogy a magyar szabadságért küzdjön és haljon valaki, hiszen a mi szabadságunk minden népek szabadságának mértéke egyben.

Az EP-képviselő mellett **Szilágyi Zsolt**, az Erdélyi Magyar Néppárt alelnöke, államfőjelölt is szólt az egybegyűltekhöz október 6-án, maga is azt hangoztatva:

a teljes értékű élet nem képzelhető el a teljes nemzeti, közösségi, egyéni szabadság nélkül. Az **erdélyi népek egymásra utaltsága** mellett azt is föl kell ismerni, hogy „mi, magyarok a szabadságot az élet és a halál fogalmaival hasonló magasságba emeltük. Csak akkor lehetünk szabadok, ha megbecsülnek bennünket, bíznak bennünk. Mi nem nemzetbiztonsági kockázat akarunk lenni a többségiek szemében, hanem értéket képviselő nemzet, mely aktív, törvénytisztelő, teljes értékű, szabad polgárokból áll.”

Magyarország kolozsvári főkonzulátusának munkatársa, **Takács Péter Attila** arra emlékeztetett: nemcsak az ember, hanem a nemzet esetében is szükség van feltámadásra, nagypéntek nélkül pedig nincs feltámadás. A magyar nemzet mindig talpra állt, bármilyen csapás érte.

A nagyváradi megemlékezés a Szózáttal kezdődött és a Himnuszokkal ért véget, a beszédek között a Várad Asszonykórus és a Nagyváradi Dalnokok alkalomhoz illő énekei, illetve Pataki István költeménye hangzottak el. Az 1849. október 24-én kivégzett mártír jegyző szobrát az EMNT és az EMNP bihari vezetői, civil szervezetek és tanintézetek képviselői koszorúzták meg, de több magánszemély is elhelyezte a talapzaton tisztelgő virágcsokrát. Díszőrséget a Vitézi Rend és a Cserkészszövetség tagjai álltak. Az aradiak és a nemzet minden vértanújának emlékére **13 fehér galambot** engedtek szárnyra kelni a szervezők.

AZ ÖNRENDELKEZÉSRŐL BERNBEN

A **Berni Egyetem** (Svájc) Földrajz Karának szervezésében háromnapos tudományos konferenciára került sor október 9–11. között *Önrendelkezés Európában – jelenkori kihívások a soknemzetiségű államok kisebbségi életében* címmel. A rendezvény főszervezője **Filep Béla** előadótanár, az egyetem Kulturális Földrajzi Kutatócsoportjának vezetője volt.

A '90-es évek dél-kelet-európai és Kaukázus-vidéki erőszakos területi konfliktusaiból kiindulva a tudományos értekezlet azokat az egyre erősödő önrendelkezési törekvéseket is számba vette, melyek a kontinens szinte valamennyi részén, nevezetesen **Spanyolországban** (Katalónia), **Nagy-Britanniában** (Skócia), **Belgiumban** (Flandria) és **Romániában** (Székelyföld) erőteljes formában megnyilvánulnak. Az egyes munkacsoportokban – egyebek mellett – kiemelt módon tették vizsgálat tárgyává a posztszovjet térséghez tartozó **Moldova** (Gagauzia és Transznisztria) és **Ukrajna** (Krim-félsziget), valamint a nyugat-balkáni **Bosznia-Hercegovina**, **Macedónia** és **Koszovó** népeinek és nemzeti-seégeinek válságos helyzetét és az annak rendezésére irányuló nemzetközi erőfeszítéseket.

Egyik munkacsoport központi témáját a **szeccszó** képezte *Pró és kontra a területi elszakadás kérdésében Európában* címmel. Az ehhez kapcsolódó nyilvános vita meghívottai **Skócia** és **Katalónia** függetlenségükre irányuló népszavazásait elemezték.

Figyelemreméltó fejleménynek számít, hogy a nemzetközi politikai diskurzus napirendjén ma már **Szé-**

kelyföld területi autonómiájának kérdése is ott szerepel. A finnországi Åland-szigeti önkormányzatról és a koszovói szerbek autonómiajogairól szóló mai ülészakon **Benedek József** és **Bajtalan Hunor**, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem kutatói a folyamatban lévő romániai regionalizációs tervekről tartanak előadást, különös tekintettel a székelyföldi régióra.

A konferencia második nyilvános vitája a *Nemzeti kisebbségek Európában és a nemzetközi/külső aktorok szerepe* címet viselte. **Rudolf Burger** berni újságíró közreműködésével **Tőkés László** európai képviselő, **Peter Burkhardt**, a szerbiai EBESZ-misszió vezetője és **Isabelle Schulte-Tenckhoff** genfi egyetemi tanár vettek részt az eszmecserén.

Erdélyi képviselőnk bevezető előterjesztését követően a moderátor első kérdése az volt, hogy Erdély el akar-e szakadni Romániától, és ezen a téren „modellnek” tekinti-e a skóciai önállósági törekvéseket. Válaszában Tőkés László **Martin Schulz** EP-elnököt idézte, aki egyik legutóbbi nyilatkozatában maga mondta, hogy Európában „teret kell nyitni az autonómia-törekvéseknek”, és hogy „a skót megoldás (az EU-n belül) a más régiókban felmerülő igények kielégítésére is modellként szolgálhat”.

Kérdésekre válaszolva képviselőnk bemutatta az Európai Néppárt képviselőcsoportjának támogatásával megjelentetett *Európa tündérbertje, Erdély* című kiadványukat, és ahhoz kérte a nemzetközi szervezetek – köztük az Európai Unió, az Európa Tanács és az Eu- ➤

▶ rópai Biztonsági és Együttműködési Szervezet – támogatását, hogy a többszintű erdélyi magyar autonómia kiépítése által segítsék megmenteni a hajdan „**Kelet Svájcának**” nevezett soknemzetiségű régiókat az asszimiláció és az etnikai homogenizáció pusztításaitól.

A szövetségi államberendezkedésre vonatkozó kérdésre válaszolva, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke arról tájékoztatta a hallgatóságot, hogy államelnökjelöltjük, **Szilágyi Zsolt** egy föderális Románia autonóm történelmi régióinak a kialakítása mellett száll síkra.

Erdélyi képviselők egyként kiállott a krími tatárok, az ukrajnai magyarok, románok és bolgárok, valamint a pusztai létükben megkérdőjelezett moldvai csángók és szerbiai vlachok közösségi jogai védelmében.

A területi etnikai konfliktusok megoldása tekintetében az **Európa Tanács 2003/1334. számú határozatát** (Gross-jelentés) tartotta irányadónak, mely az egyes autonómiaformákat a leghatékonyabb konfliktuskezelő eszközként ajánlja a tagországok figyelmébe. A **Kárpát-medencei Magyar Autonómiatanács** 2008-ban ennek tudatában fordult a bukaresti NATO-csúcs-találkozó résztvevőikhez, a világszervezet hathatós támogatását kérve külföldi magyar közösségeink autonómiájának a megvalósításához.

Az autonómia kérdése Románia számára nem **problémát**, hanem **megoldást** jelent. Magyarságunk és a többségi románság közös érdekében ezért harcolunk következetesen és kitartóan érte – összegezte mondanivalóját Tőkés László.

9-11 October 2014
Department of Geography, University of Bern, Switzerland

Keynote speakers: Michael Keating, Professor of Politics, University of Aberdeen | Isabelle Schulte-Tanckhoff, Professor of Anthropology, Graduate Institute of International and Development Studies, Geneva
Panelists: Roger Abayasinghe, Secretary for Foreign and EU Affairs, Government of Catalonia | Arthur Jones, EU Ambassador to Switzerland | Eve Heikbrunn, Deputy Director, Academy of Government, University of Edinburgh
Peter Burckhardt, Ambassador, Head of Mission, OSCE Mission to Serbia | Rita Kriau, Special Rapporteur on Minority Issues, Office of the High Commissioner for Human Rights, United Nations (OHCHR)
Lisbeth Salot, Member of the European Parliament

Sponsored by: THE PRINCELY HOUSE OF LIECHTENSTEIN

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Federal Department of Foreign Affairs FDFA
Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

u^b

KISEBBSÉGI ÖNRENDELKEZÉS EURÓPÁBAN

Bevezető gondolatok

„Az Úr anygala
megilleté őt, és monda:
Kelj fel, és egyél, mert
erőd fölött való út vár reád!”
(1. Kir. 19,7)

Fél évszázada **Martin Luther King** a „Washingtoni menetelés” útvonalán hosszú útra indult. „**Van egy álmom**” – politikai beszédét ekképpen kezdte –, és hogyha jog-

fosztott népe azóta még nem is érkezett el az **Igérlet földjére**: ki hitte volna akkor, hogy közel ötven éven belül országának színes bőrű államelnöke lesz?! Az álom valóra vált...

Alig huszonöt-harminc évvel ezelőtt ki hitte volna, hogy a világháborúban győztes **Szovjetunió**, „a Gonosz birodalma” – ahogyan Ronald Reagan nevezte – látványosan összeomlik, s hogy az igájában sínylő „rab népek” – példának okáért

– a **baltikumi** országok visszanyerik nemzeti önrendelkezésüket?!

Hetven éve **Ausztria** a vesztesek oldalán került ki a háborúból – és ennek ellenére partneri közreműködésével a tőle elszakított **Dél-Tirol** néhány évtized alatt kivívta teljes körű autonómiáját.

A történelemben és a politikában végtére is nincsen lehetetlen. A wilsoni **önrendelkezés** elvétől az etnikai közösségek **autonómiájáig** terjedően valamennyi nép és népcsoport bízhat abban, és valós eséllyel harcolhat azért, hogy álmai valóra váljanak, és – a nemzetközi jog és a demokrácia keretei között – saját sorsának alakítását a kezébe vegye.

Nekünk, **Romániában** élő erdélyi magyaroknak, valamint a **Magyarországgal** szomszédos országokba szakadt, többi magyar közösségnek is van egy álmunk: autonóm önrendelkezési jogaink kivívása!

1989, a kommunista diktatúra bukása után **Románia**/Erdély, **Szlovákia**/Felvidék, **Szerbia**/Délvidék és **Ukrajna**/Kárpátalja magyarsága egyaránt demokratikus és békés formában juttatta kifejezésre közösségi önrendelkezés iránti igényét. A forradalmi **Temesvár** ▶

szellemében, valamennyi érintett országban a többségi nemzetekkel való kölcsönös megegyezés útján reméltük megvalósítani a demokratikus kisebbségpolitikai rendszer-változást és kivívni autonómiánkat. Egymást követő posztkommunista-nacionalista kormányaink azonban legitím politikai törekvéseinket rendre megghiúsították. Szemükben mindmáig „vörös posztónak” számít a kollektív önrendelkezés.

Nincs időnk és erőnk várni. A **Triani békediktátum** (1920) következtében az eltelt közel száz esztendő alatt a határon kívüli magyarság lélekszáma 3,5 milliőről mintegy 2 millióra apadt. Egy évszázaddal ezelőtt **Erdély** lakosságának mintegy 55%-a volt román, 45%-a pedig valamely más etnikai közösséghez tartozott. Ez az arány mára már 80–20%-ra módosult. Nem akarunk a **Ceausescu** „kondukátor” homogenizációs politikája következtében szinte teljesen kipusztult **németek** – szászok és svábok –, valamint a **zsidók** sorsára jutni.

Az **Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács** és a **Székely Nemzeti Tanács** másfél milliós romániai magyar közösségünk kulturális és területi autonómiájáért következetes küzdelmet folytat. A román főhatalom erre irányuló törvénytervezeteinket azonban rendre önkényes módon visszadobja. Nemzeti közösségünk,

illetve autonómiatörekvéseink ellen valóságos nacionalista-soviniszta propaganda-hadjárat van folyamatban.

Kisebbségi jogi európai polgári kezdeményezéseinket az **Európai Unió** is notóriusan visszautasítja, autonómiára irányuló indítványainkat pedig szokványos módon az egyes érintett országok saját illetékességi körébe utalja vissza.

Magyarország külhoni magyarok iránti alkotmányos felelősségvállalását mind a szomszédos országok, mind az EU elutasító módon kezelik és gátolják.

A **Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanácsa** a 2008-as bukaresti **NATO-csúcstalálkozóhoz** intézett folyamodványában a világszervezet támogatását kérte magyar közösségeink autonómiatörekvéseihez – önrendelkezésük megvalósulásában egész térségünk békéjének és biztonságának egyik legfőbb garanciáját látva. Megkeresésünkre nem érkezett válasz...

Tudnivaló, hogy a **délszláv válság** átfogó rendezése alapvetően a hatalommegosztás és a közösségi önrendelkezés elvén alapul. (Lásd: Carrington-terv, 1992; Daytoni egyezmény, 1995; Rambouillet-i egyezmény, 1999; Ohridi egyezmény, 2001 és Ahtisaari-terv, 2007.)

A demokratikus önrendelkezés elvét példás módon alkalmazó **skó-**

ciai népszavazás kapcsán **Martin Schulz**, az EP elnöke egyenesen annak a szükségességére mutatott rá, hogy: „olyan eljárásokat kell kidolgozni, melyek az autonómiatörekvéseknek is teret nyitnak”; majd azt is hozzáfűzte, hogy: „a skót megoldás (az EU-n belül) a más régiókban felmerülő igények kielégítésére is modellként szolgálhat”.

Az erdélyi magyarok elszakadási törekvéseivel való riogatás minden alapot nélkülöz, és merő propagandisztikus fogás. A **Gross-jelentés**en alapuló, 2003. évi 1334. számú ET-határozat értelmében autonómiánk megvalósulása Románia számára nem „etnikai problémát”, hanem a konfliktusos helyzet reális megoldását jelentené. A magyar kisebbség és a román többség közös érdekében ezért harcolunk következetesen és kitartóan érte.

Amint az Úr mondta **Illés** prófétának: tudatában vagyunk annak, hogy még nehéz út áll előttünk. Felkészültünk rá. Csak remélni merjük, hogy „utazásunk” rövidebb lesz a „**pusztai vándorlásnál**”, és az erdélyi autonómia „ígéret-földjére” végtére megérkezünk...

Bern, 2014. október 10.

Tőkés László
EP-képviselő
az Erdélyi Magyar Nemzeti
Tanács elnöke

NYILATKOZAT A ROMÁN–MAGYAR PÁRBESZÉD TÁRGYÁBAN

Húsz évvel a rossz emlékezetű **Neptun-gate** után, idén júniusban az egykori titkos tárgyalások főszereplői **Brassó-Pojánán** adtak kézfogót egymásnak, hogy felelevenítsék az akkori találkozókat, és „leltárt készítsenek” azok eredményeiről. Közel négy hónapra rá **Allen H. Kassof** egykori főtárgyaló, a Project on Ethnic Relations (PER) volt főigazgatója tűnt fel újból, immár **Sepsiszentgyörgyön**, hogy a Kovászna Megyei Tanács által szervezett „beszélgetésen” **új párbeszédet** kezdeményezzen az **RMDSZ** és a román pártok között.

„Új alapokra kell helyezni a román többség és a magyar kisebbség közötti viszonyt, és újra kell értékelni a húsz évvel ezelőtt kötött megállapodást” – jelentette ki a váratlan vendég. Az amerikai szervezet magát „pártatlannak” minősítő képviselője azt is elmondta, hogy a megelőző időszakban – **Bukarestben** és **Brassó-Pojánán** – immár négy alkalommal került sor „egyezte-

tésekre” az **RMDSZ** és román pártemberek között. Ő maga román politikusok felkérésére, nevezetesen **Vio-rel Hrebenciuc** szocialista politikus felkérésére vágott bele újból a közvetítésbe, „egyes **RMDSZ**-es vezetők beleegyezésével”.

A kép és a kiindulópont kísértetiesen hasonlít a két évtizeddel ezelőttihez. Miközben csupa pozitív dologról – párbeszédéről, egyeztetésről, megállapodásról, újra-kezdésről – szól a fáma, éppenséggel arról vagyunk hajlamosak elfelejtkezni, hogy a neptuni egyezkedés nem egyenlő felek közötti „párbeszéd” és „megegyezés” volt, hanem egy olyan **titkos paktum**, melyet az elnyomó román hatalom által önkényesen kiválasztott politikusok – név szerint **Fruna György**, **Borbély László** és **Tokay György** – a saját szakállukra, illetve az erdélyi magyarság rovására, bárminemű közösségi felhatalmazás nélkül, sőt az **RMDSZ** illetékes fórumainak és

▶ vezetőinek a tudtán kívül kötöttek román „elvtársaikkal”. A **PER** elnevezésű konspiratív amerikai szervezet ebben vállalt cinkos közvetítő szerepet, hogy obskurus kollaborációjuk eredményeképpen az erdélyi magyarság autonómiapolitikája hosszú időre vakvágányra fusson, eladdig egységesnek mondható magyar érdekképviselőnk végtelenen megoszoljon, megalkuvó politikai elitje kormányzati pozícióba jusson, a kommunista restauráció útján járó **Románia** pedig nemzetközi elismerésben részesüljön, és az **Európa Tanácsba** felvételt nyerjen.

Az **RMDSZ Szövetségi Képviselők Tanácsa** mindezek ismeretében méltán részesítette testületi megrovásban a közösségi érdekeinket eláruló, különutas politikai közszereplőket. Az **SZKT** ezen határozata mindmáig érvényben van.

Az illegitim neptuni paktum kártevését helyrehozni hivatott **atlantai tárgyalások** – sajnos – nem érték el céljukat: a román hatalmi akaratnak megfelelően és hathatós amerikai segédlettel az eredeti pályájáról kiskiklatott **RMDSZ** immár feltartóztathatatlanul tovább haladt a **neptuni önfeladás útján**. Végző soron ennek az eredménye az **RMDSZ** végérvényes besorolása a korrupt román posztkommunista versenypárti politikába, a „modellértékű román kisebbségpolitika” téveszméjének a legitimálása, valamint a magyar örendelkezés, illetve **Székelyföld** területi autonómiájának az elárulása. Egészében véve a **Neptun-paktumnak** tulajdonítható az alapvető erdélyi magyar érdekek feladása, a megsemmisítésünkre irányuló hungarofób román nemzetstratégia akadálytalan folytatódása, valamint a romániai kisebbségpolitikai rendszerváltozás elmaradása.

Ha **Európa** nem – akkor rajtunk már „csak” Isten segíthet. De csak akkor, hogyha mi sem hagyjuk el magunkat.

A **PER** újabb közbeavatkozása láttán igen valószínű, hogy a kétes háttérű román kezdeményezésre beinduló újabb „párbeszéd” háttérében **idegen érdekek** húzódnak meg. A joggal feltételezhető bukaresti érdekek kiszolgáltatására újból csak a komprádor hajlamú magyar oportunistákat kívánják felhasználni, a végsőkéig elégedetlen magyar közösség pacifikálása és domesztikálása végett. A közelgő **államelnök-választás** alkalmával ez a párbeszéd, autonómiázó kampányolás egyben az **RMDSZ** önmentésére és önigazolására is igen alkalmas.

Az előzmények ismeretében sem a román uralkodó osztály, sem a közvetítésre vállalkozó **PER**, sem a megalkuvó **RMDSZ** nem érdemli meg **bizalmunkat**. Eppen ezért cinkosságon alapuló párbeszéd-forgatókönyvük sem érdemel **hitelt**.

Egy eredményt ígérő, **hiteles párbeszéd** alapvető követelménye mindenekelőtt az, hogy az erdélyi magyar közszereplők előbb egymással jussanak egyetértésre, és közös nemzeti érdekeink képviselésében maguk kezdeményezzenek párbeszédet a román féllel, ennek előmozdítása céljából pedig – amennyiben szükséges – maguk válasszák meg közvetítőiket.

Ezen célkitűzés elérése érdekében ismételtén indítványozom az **Erdélyi Magyar Egyeztető Fórum** összehívását, mely az egységes magyar érdekképviselő testületeként hiteles és hatékony módon folytathatna párbeszédet és kereshetné a megbékélés és a megegyezés útját a többségi románsággal, egy majdan létrejövő **román–magyar kerekasztal** keretében.

Brüsszel, 2014. október 15.

Tőkés László
az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke

A MAGYARORSZÁGRÓL SZÓLÓ EP-VITÁRÓL

A kezdeti eredménytelen próbálkozások nyomán a balliberális-zöld politikai csoportoknak végül is sikerült elérniük, hogy az **Európai Parlament** 2014. október 21-i plenáris ülésének napirendjére felkerüljön a magyarországi demokrácia, jogállamiság és alapvető jogok helyzetéről szóló **vita**.

Előző este a Gyurcsány-féle Demokratikus Koalíció EP-képviselői a magyarországi médiaszabadság tárgyában rendeztek közmeghallgatást Brüsszelben. Ennek egyenes folytatásaképpen került sor a keddi esti parlamenti vitára, melyet a délután folyamán a **Magyar Szocialista Párt**, a **Demokratikus Koalíció** és az **Együtt-PM** képviselőinek intenzív Magyarország-ellenes agitációja előzött meg.

Az **időzítés** nem véletlenszerű. Azon túlmenően, hogy ezekre az újabb kirívó támadásokra **nemzeti ünnepünk**, az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc évfordulójának előestéjén került sor, egészen nyilvánvaló, hogy az ellenséges propaganda és lejáratás a balliberális oldalnak a helyhatósági választásokon elszenvedett, súlyos vereségére adott közvetett válasz,

másrészt pedig újabb próbálkozást jelent **Navracsics Tibor** európai biztossá való megválasztásának a megakadályozására.

Felszólalásaikban a magyarországi néppárti képviselők a tények nyelvén utasították vissza az Or- ▶

Szájer József

▶ bán-komplexusban szenvedő európai balliberális oldal pártos vádaskodásait. **Szájer József**, a néppárti frakció alelnöke a **Fidesz–KDNP** idén sorrendben harmadik elsősorú választási győzelmét szegezte szembe a magyar demokráciát megkérdőjelezők elfogult érvelésével. **Gál Kinga** erre utalva kikérte, hogy „a magyar embereket akarjuk ellenére akarják megvédeni”.

Tőkés László erdélyi képviselő a nyolc évig hatalmon volt szocialista kormányok és az **Orbán Viktor** vezette kormány európai megítélésében használt **kettős mércét** ítélte el. Azok, akik egykor szótlanul eltűrték a **Gyurcsány-rezsim** európai szabálységeit

és népellenes diktatórikus cselekményeit, most harsány türelmetlenséggel „védelmezik a demokráciát és a jogállamiságot” a rendszerváltoztató kereszténydemokrata Fidesz-kormány ellenében – mutatott rá képviselőnk.

A vita során többször is elhangzott, hogy az Európai Parlamentnek nem tartozik a hatáskörébe az európai szerződések betartatása, illetve a tagországai fölötti bírászkodás.

Befejezőképpen az olasz EU-elnökség képviselője leszögezte: a jelen helyzetre nézve az **Európai Tanács** semmilyen elmarasztaló állásfoglalást nem fogadott el Magyarország ellen.

H O Z Z Á S Z Ó L Á S

A DEMOKRÁCIA, A JOGÁLLAMISÁG ÉS AZ ALAPVETŐ JOGOK MAGYARORSZÁGON TÉMÁJÚ EURÓPAI PARLAMENTI VITÁHOZ

Holnapután ünnepeljük az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc kitörésének 58. évfordulóját. Fájdalmas és szégyenletes, hogy az Európai Parlament magyar szocialista különítménye éppen **nemzeti ünnepünket** használja fel arra, hogy újabb támadássorozatot kezdeményezzen saját hazája ellen.

A magyarországi szocialista delegáció utód-kommunista vétetésű képviselői tegnap a magyarországi médiaszabadság megsértéséről rendeztek Brüsszelben közmeghallgatást. Azok, akik az „európai értékek” ürügyén pécézik ki Magyarországot, és a mostani plenáris ülésen **Orbán Viktor** kormánya ellenében „védelmezik

a demokráciát és a jogállamiságot” – cinkosan hallgattak akkor, amikor 2006-ban, szintén a forradalom évfordulóján, a posztkommunista **Gyurcsány-rezsim** hatósági erőszakkal oszlatta szét a békés ünneplőket és tüntetőket.

Ideje volna, hogy az Európai Unió és a Parlament ne alkalmazzon **kettős mércét** Magyarország különböző pártállású kormányaival szemben!

Strasbourg, 2014. október 21.

Tőkés László
EP-képviselő

A SZABADSÁG ESZMÉNYÉRŐL CSICSÓN

Tőkés László erdélyi európai parlamenti képviselő a felvidéki **Csicsó** református gyülekezetében tett látogatást október 25-én, a presbitérium és **Lévai Attila** lelkipásztor meghívására. Csicsó (szlovákul Čičov) község az Alsó-Csallóközben, a történelmi Komárom vármegye nyugati határán, a mai Nyitrai kerület Komáromi járásában található. A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Pozsonyi Egyházmegyéjében lévő csicsói református anyaegyházközséghez tartozik a kolozsnémai leányegyházközség és a füssi szóránegyházközség is.

Mint a másfél évtizede itt szolgáló lelkész-dékán elmondta: a félezres lélekszámú csicsói gyülekezetnek több éves várakozása lett beteljesítve, hiszen már az ezredfordulón meghívták köreikbe az akkori királyhágómelléki református püspököt, a romániai rendszerváltó forradalom hőjét. A gyülekezeti látogatásra csak most, a kelet-közép-európai politikai-társadalmi változások 25. évében kerülhetett sor, de ez szerencsés egybeesés is, hiszen **mindennek rendelt ideje van**, idézte a Prédikátor könyvét a vendéglátó lelkipásztor, utalva arra, hogy el kell jönniük a találkozások idejének, valamint arra is, hogy meg kell érniük az időknak a változásra. ▶

➤ Éppen ez időszéri gondolat mentén tartotta meg előadását Tőkés László EP-képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke a gyülekezet közössége előtt **25 év múltán – egyházi és nemzetiségi sorskérdéseink értékelése és jövőképe** címmel. Mind az általa elmondottak, mind a feltett kérdések megválaszolása révén a közösség megismerkedhetett azokkal a tényekkel és körülményekkel, melyek a negyedszázad-

dal előtti temesvári események folytán a történelem kitörölhetetlen részévé váltak. A **szabadság eszménye** a Kárpát-medence térségében is szárnyra kapott, mindennapjaink egyik vezérlő csillaga.

A szép számú hallgatóság örömmel fogadta az előadást és magát az illusztris vendéget, akinek életére és sokrétű, nemzeti és egyházi vonalon álló szolgálatára Isten gazdag áldását kérte.

1956 ÖRÖKSÉGE 1989-BEN – A RENDSZERVÁLTOZÁS 25. ÉVFORDULÓJÁN

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és az Erdélyi Magyar Néppárt **Bihar megyei szervezetei** a nagyváradi városháza dísztermébe várták október 26-án délután a polgárokat, hogy együtt emlékezzenek meg az 1956-os forradalom és szabadságharcról, kitörésének évfordulója után pár nappal.

A temesvári forradalom emlékévének keretébe illeszkedő rendezvény illusztris meghívottai **Szűrös Mátyás** és **Pozsgay Imre** voltak, a magyarországi rendszerváltás két máig megbecsült közreműködője. A megemlékezés kezdeményezője és házigazdája **Tőkés László**, az EMNT elnöke, európai parlamenti képviselő volt, a romániai változások elindítója.

A városházára érkezettek Nagy József Barna, az EMNT régióelnöke köszöntötte, bemutatva a publikumnak a meghívottakat, majd Szűrös Mátyást kérte szólásra. A magyar Országgyűlés 1989-beli elnöke, aki azon év október 23-án az Országház erkélyéről kikiáltotta a **Magyar Köztársaságot** és annak ideiglenes elnöki tisztségét is betöltötte 1990 tavaszáig, az első szabad, demokratikus választásokig, előbb az 1956-os történéseket helyezte el az akkori geopolitikai viszonyrendszerben. Majd röviden jellemezte az akkori és a későbbi rendszerváltó törekvések közötti hasonlóságokat és különbségeket, végül kifejezte örömét afölött, hogy a rendszerváltozás azóta **békésen lezajlott**, hogy megindult a szétszakított magyarság nemzeti integrációja s hogy most Tőkés püspökkel és a partiumiakkal együtt emlékezhet a megtett útra. Úgy vélte, hogy a kedvező politikai konstellációban, a hidegháború véget értével Magyarországon is megindult békés átmenet a szovjet típusú diktatúrából a demokratikus többpárt-rendszerbe biztatóan hatott a környező országokra is, beleértve Romániát.

Pozsgay Imre volt államminiszter 1848 és 1956 forradalmi és szabadságharcai között vont párhuzamot, emlékeztetve: „a leverett forradalmak nem hagyják abba magukat”. Szerinte tévhit az, hogy 56-ban Magyarország önvészélyes kalandba vágott bele, hiszen az egy évvel korábbi ausztriai példa jelezte: nagyhatalmi közreműködéssel véget lehet vetni a szovjet megszállásnak. Október 23-án a poznani munkásfelkelőkkel való **szolidaritás** csapott forradalomba, amikor a kommunista karhatalom rárontott a szabadság iránti vágyukat kifejező fiatalokra. A bukás és a véres megtorlás azért következhetett be, mert a nyugatról és a tengerentúlról várt segítség nem érkezett meg. De a hamu alatt-

ti parázs a prágai tavaszban (1968), a lengyelországi szolidaritási mozgalomban (1980) is felizzott, Nagy Imrének, az 1956-os forradalom miniszterelnökének 1989. június 16-i újratemetése pedig már a kommunizmusból a demokráciába vezető magyar átmenet egyik legnagyobb hatású szimbolikus eseménye volt. Pozsgay Imre felidézte az 56-os forradalom **átértékelésének** momentumát, az erdélyi menekülteknek nyújtott segítséget, a határnyitást a kelet-németek előtt, és Szűrös Mátyáshoz hasonlóan maga is üdvözölte az elmúlt néhány évben szerencsésen beindult nemzetpolitikai rendszerváltást, amely Trianon egyfajta korrekcióját hozhatja el.

Tőkés László mindenekelőtt méltatta a meghívottakat, a magyar rendszerváltozás két emblematikus alakját, mondván: Pozsgay Imre **politikai-ideológiai** vonatkozásban szerzett elévülhetetlen érdemeket, például amikor „az 1956-os forradalmat visszahelyezte jogaiba”. Ő volt az első állampárti politikus, aki az 1989. január 28-i rádióinterjújában kimondta, hogy nem ellenforradalom zajlott 1956 októberében Magyarországon, hanem népfelkelés. Szűrös Mátyást a mai magyar **nemzetpolitika** megalapozójának lehet nevezni, hiszen 1988 januárjában a Kossuth Rádióban ő mondta ki elsőként az állami vezetők közül, hogy „Magyarország erkölcsi, politikai és emberi jogi értelemben felelősséget érez és visel a határain túl élő magyarokért” – emlékez-

▶ tetett Tőkés László, majd röviden elemezte a romániai rendszerváltozás folyamatát is, ami nemcsak késleltetett volt, hanem valójában a kommunista politikai és gazdasági klikk **átmentését** is eredményezte, máig hatóan. Ennek tudatában kell látnunk, hogy a nemzeti kisebbségek és a közösségi jogok helyzete mindmáig rendezetlen, mert az két pilléren nyugszik: a **nemzeti önrendelkezésen** (autonómián) és a határok feletti **nemzetegyesítésen**. Ezeket a pilléreket fölállítanunk és konszolidálnunk szükséges a két nagy cél érdekében, amelyek Trianon gyógyítása és a kommunista örökség felszámolása.

A találkozó során Gáll Annamária és Péterfy Lajos színművészek mondtak verset, előbbi Szócs Géza *Születésnapomra* című szabadságversét, utóbbi Dsida Jenő nagyszerű *Psalmus hungaricusát* tolmácsolta. A rendezvény folytatásaképpen a résztvevők **égő fáklyákkal vonultak** a közeli parlamenti irodához, amelynek erkélyén Tőkés László kitűzte az **56-os forradalmi lyukas lobogót** a székely és az európai zászlók mellé. Innen az emlékezők a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Székházának belső udvarán található **1956-os emléktáblához** mentek, ahol koszorúzásra és főhajításra került sor.

„MAGYARORSZÁG NEM DÖNT AZ ERDÉLYIEK HELYETT”

A közelgő romániai államelnök-választás témájában tartott sajtótájékoztatót október 29-én Kolozsvárott Tőkés László, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke, Toró T. Tibor, az Erdélyi Magyar Néppárt elnöke és Németh Zsolt, a magyar Országgyűlés Külügyi Bizottságának kormánypárti elnöke. Utóbbi elmondta: a magyar kormány nem akar az erdélyi magyarság helyett dönteni, így mindenki belátása szerint szavazzon november 2-án, de örömdetesnek tartja, hogy két magyar jelölt is versenybe szállt az államelnöki tisztségért. „Új geopolitikai helyzetet teremtett az orosz-ukrán

konfliktus Európában, így a román-magyar kapcsolatok is felértékelődtek” – mondta Németh Zsolt. A magyarországi politikus szerint a romániai államelnök-választást követően ismét beindulhat a legmagasabb szintű párbeszéd a két ország között, ez pedig a térség stabilitása szempontjából is elengedhetetlen. Németh kijelentette: bárki is lesz a novemberi voksolást követően Románia államelnöke, a magyar kormány nyitott lesz a párbeszédre. Magyarország nem mondja meg az erdélyieknek, kire szavazzanak, s ha bárki annak látszatát kelti, hogy a magyar kormány elkötelezett lenne egyik vagy másik magyar államelnökjelölt mellett, az valótlanúságot állít – szögezte le a külügyi bizottság elnöke, utalva arra, hogy az RMDSZ propagandája azt a látszatot keltette, hogy a magyar kormány az ő jelöltjüket támogatja.

„Szilágyi Zsolt tevőlegesen is részt vett az 1989-es forradalmi eseményekben. Büszkén állíthatjuk, hogy mi, magyarok, kivettük részünket a rendszerváltásból, s most egy olyan államelnökjelöltet támogathatunk, mint ő” – mondta Tőkés László brüsszeli kabinetvezetőjétől, aki az Erdélyi Magyar Néppárt színeiben indult el a választáson. Az EMNT elnöke hozzátette: a leendő államelnöknek folytatnia kell a 25 évvel ezelőtt megkezdett rendszerváltó munkát, és egy olyan országot kell teremtenie, ahol nem a korrupció és a bukaresti politikum üzleti érdekei az irányadók. „Remélem, hogy a nemes verseny eredményeül minél többen elmennek voksolni, s erdélyi közösségünk szavazatával is hallatni fogja hangját” – mondta az EP-képviselő.

LELKIISMERET-ÉBRESZTŐ NYILATKOZAT A REFORMÁCIÓ HETÉBEN

A kisebbik romániai kormánypártnak – az RMDSZ-nek – semmi sem drága, amikor szavazatokat kell gyűjteni. A **magyar autonómia** sem, melyet huszonöt év alatt elszabotált, most pedig üres kampányeszközzé degradál. És az **Egyház** sem, amelyet lehetőség szerint szintén kampánycélokra igyekszik felhasználni, éppen az egyházak féltve őrzött autonómiáját sértve meg ezáltal.

Ezt felismerve, erdélyi **történelmi egyházaink** többsége komoly intézkedéseket tett autonómiája védelmében és a többnyire választási célzatú, külső politikai beavatkozás megakadályozása végett. Egyházaink ezen igyekezete azonban rendre csorbát szenved amiatt, hogy anyagilag nagymértékben ki vannak szolgáltatva a többségi hatalomnak, illetve annak, a hatalmi kizárólagosságra törekvő érdekszövetségnek – **az RMDSZ-nek** –, amely kormánybéli jogállása révén az állami egyházi támogatások legfőbb közvetítője az igencsak rászorult helyzetben lévő egyházak, illetve gyülekezetek irányába.

Elengedhetlenül fontos és sürgős volna az anyagi javaitól, saját tulajdonaitól és jövedelmi forrásaitól a kommunizmus idején megfosztott kisebbségi egyházainknak **emez állami függőségét és kiszolgáltatottságát megszüntetni, tényleges autonómiájuk és anyagi önállóságuk biztosítása által**.

Huszonöt évvel ezelőtt a **Királyhágómelléki Református Egyházkerület** „élen járt” nem csupán a nacionalkommunista elnyomatás és az elnyomó ateista állammal való **klerikális kollaboráció** tekintetében – hanem, Isten kegyelméből, **a temesvári népfelkelés** elindítása által, éppen úgy az istentelen hatalom elleni kiállásban.

Nagy reformátorunk, **Kálvin János** egyik alapigéjének szellemében, temesvári református gyülekezetünk **Péter** apostollal együtt azt vallotta, hogy: „Istennek kell inkább engedni, hogynem az embereknek” (Csel.5,29). Ennek az igének engedelmeskedve volt erőnk nemet mondani a hírhedt **Ceausescu-rezsimnek**, ezzel együtt pedig a **Papp László-féle** kollaboráns püspöki önkénynek.

Huszonöt évvel ezelőtt jobbra való lelkipásztoraink kénytelen-kelletlen tűrtek vagy hallgattak, de igyekeztek **hűségesen helyt állani** szolgálatukban. A lelkeszek egy kisebbik része azonban akarva-akaratlan **behódolt**

az egyház- és magyarellenes hatalomnak, sőt nem ritka esetben kiszolgálója lett annak.

A kommunizmus visszahúzó örökségéből és rossz beidegződéséből fakadóan számos lelkesben manapság is tovább működnek **a régi reflexek**, és hajlamosak arra, hogy jelenlegi uraiknak is behódoljanak. Anyagi kiszolgáltatottságuk nem egyszer arra készteti őket, hogy új uraiknak – a helyi és a megyei **RMDSZ-kiskirályoknak** – a politikai hűbéreseivé váljanak. Az egyházi hierarchia magasabb polcain is található olyanok, akik az új helyzetnek megfelelően csak „gazdát cseréltek”, és az RMDSZ pöffeszkedő pártembereinek éppen úgy hajbókolnak, mint egykor a megyei inspektoroknak vagy párttitkároknak.

Az utóbbi években **Egyházkerületünkben** aggasztó méreteket öltött az RMDSZ-párt egyházi-templomi benyomulása és térhódítása. **A korrupt bihari RMDSZ-érdekszövetség** különösképpen élen jár ezen a téren. Karrierista politikai vezetők és gátlástalan tettestársaik maholnap többet látogatják papjainkat, templomainkat és halottasházainkat, mint a „püspöki vizitáció”. Az Egyházkerület elpártosodásában azoknak az RMDSZ-es **világiaknak** is komoly szerepük van, akik különösképpen a 2000. esztendőől fogva szüremkedtek be presbitériumainkba és más egyházi vezető testületeinkbe.

1989-ben az ország népével együtt nem azért léptünk fel a szabadságért és a demokráciáért, hogy negyed század után újból visszakanyarodjunk az „egyiptomi húsosfazekakhoz”, és egyházunk, nemzetünk jövőjét „egy tál lencséért” eladjuk. Hitből fakadó nemzeti elkötelezettséggel **tovább kell haladnunk a rendszerváltozás** akkor elkezdett útján. Királyhágómelléki Református Egyházkerületünk csak úgy és akkor tudja betölteni evangéliumi hivatását és nemzetmegtartó szerepét, hogyha hűséges marad **Isten Igéjéhez**, valamint az Evangéliumon alapuló **Reformációi örökségéhez**. Az apostoli ige máig sem veszített érvényéből: „Istennek kell inkább engedni, hogynem az embereknek”!

Nagyvárad, 2014. október 28.

Tőkés László

„MERT MÁS FUNDAMENTOMOT SENKI NEM VETHET...”

A nagyváradi református gyülekezetek idén is együtt ünnepelték a **Reformáció Emléknapját** október 31-én, ezúttal a **váradolaszi** református templomban. A helyszínválasztást az indokolta, hogy 230 esztendeje tették le a város első református templomának alapkövét azután, hogy a 17. századi török dúlás-megszállás és azt követő ellenreformáció miatt 125 évig katakombalétben és templomtalanságban tudott csak létezni az egyház.

1784 őszen kezdődhetett meg tehát az építkezés a jozefiánus türelmi rendelet nyomán, de tornyot csak egy évszázad múltán, éppen 130 évvel ezelőtt sikerült épí-

teni. A Körös-parti református templomként is ismert impozáns istenházában tegnap nemcsak a **lutheri reformációra** emlékeztek 497 évvel ezelőtti megindításának évfordulóján, hanem a váradi református eklézsia ismételt talpra állására is tehát – húzta alá köszöntőjében **Veres Kovács Attila** parókus lelkész.

Az ünnepi igehirdetési szolgálatot a Tiszántúli Egyházkerület főjegyzője, **Derencsényi István** püspökhegyettes végezte a páli intelemből kiindulva: más alapra nincs szükség a meglévőn kívül, ez pedig maga **Jézus Krisztus**. Az egyház fundamentumának mibenlétét év- ➤

▶ századokon átívelő bizonyossággal kell vallani, el nem feledve ugyanakkor az állandó javítás és megújulás szükségességét az „ecclesia semper reformanda et renovanda” korparancs szellemében.

Tőkés László erdélyi európai parlamenti képviselő váradoszi lelképásztorként és a Királyhágómelléki Református Egyházkerület előző püspökeként mondott alkalmi beszédet, kidomborítva a búcsúzó október hónap jeles történelmi és egyházi évfordulóit. Emlékeztetett a **romániai magyar református egyház** küzdelmeire, poszttrianoni és kommunizmusbeli sanyargatásaira, figyelmeztetve: máig nem sikerült megszabadulni az átkos örökségtől. Súlyos kolonc a **hatalom és egyház összefonódása**, ami nemcsak a vallásszabadságot és felekezeti autonómiát béklyózza, hanem a nyáj és a pásztorok alávetettségének is forrása. A krisztusi fundamentum kell legyen a **közös nevező** a világi hatalommal való szembenállásban – ez adhat erőt az istentelen hatalmak elleni szüntelen protestáláshoz, a kollektív amnézia elkerüléséhez, sőt létszámbeli fogyásunk megállításához is. A megújulás útján kell járnunk – értett egyet az igehirdetővel Tőkés László, az első és leglényegesebb kálvini hittétellel zárva felszólalását: **solí Deo gloria!**

Az istentisztelet **úrvacsoraosztással** folytatódott, ágendás beszédet **Csúry István** királyhágómelléki püspök mondott. A bűnvalló imádság, az apostoli hitvallás, a szereztetési ige elmondása után következett a gyülekezet fogadalomtétele, majd pedig a sákramentumok

kiszolgáltatása, ebben lelkésztársai volt a püspök segítségére, a kenyeret és bort két úrasztalától vehették magukhoz a hívek. Végül laudációk kíséretében kiosztották az idei **Czegledi György-díjakat**. A nagyváradai Református Gyülekezetek Szövetsége 2007-ben alapította a díjat olyan presbiterek, egyházi szolgálattévők számára, akik munkájukkal, tevékenységükkel és személyes példájukkal járnak élen.

A reformáció emléknapi istentisztelet ünnepélyességét a házigazda gyülekezet **kórusa** és a **Kántorok** kísérenek, valamint **Erdei József** debreceni versmondó emelték.

MEGALAKULT AZ ÚJ EURÓPAI BIZOTTSÁG

A 2014 májusában megválasztott Európai Parlament október 22-én nagy többséggel bizalmat szavazott Jean-Claude Juncker bizottsági névsorának. Az Európai Unió új „kormányát”, az Európai Bizottságot a parlament strasbourgi ülésén 423-an támogatták, 209-en elleneztek, 67-en pedig tartózkodtak.

Jean-Claude Juncker az utolsó pillanatban is változtatott a biztosjelöltek feladatkörain. A szavazás előtt bejelentette, hogy a magyar biztos, Navracsics Tibor az oktatási, a kulturális, az ifjúsági ügyeket és a sportot felügyelheti majd az új ciklusban. megmaradnak Navracsics feladatkörei között.

Másnap az Európai Unió állam-, illetve kormányfőiből álló Európai Tanács kinevezte a Jean-Claude Juncker vezette Európai Bizottságot. A kinevezés értel-

mében a bizottság mandátuma 2014. november 1-jétől 2019. október 31-ig szól. Legfőbb feladata, hogy a „szerződéses öreként” betartassa az uniós jogot, emellett az uniós jogalkotás fék- és egyensúlyrendszerében az egyetlen szervezet, amely javaslatot tehet új uniós jogszabály megalkotására, amelyet aztán a tagállamok képviselőiből álló tanácsnak és a közvetlenül választott Európai Parlamentnek is el kell fogadnia, hogy jogszabállyá válhasson.

A brüsszeli testületnek 28 tagja van, minden tagállam kormánya egy-egy főt jelölhet a testületbe, akik aztán kinevezésüket követően szigorúan nem hazájukat képviselik, hanem az összeurópai érdeket kötelesek szem előtt tartani, munkájukat függetlenül kell végeznük, utasítást sem kormányoktól, sem más szervezetektől nem fogadhatnak el, és nem is kérhetnek.

NOVEMBERI ESEMÉNYNAPTÁR

November 2. • Nagyvárad

A romániai államelnök-választás első fordulója. Szavazás

November 3–6. • Brüsszel

Európai parlamenti munkahét

November 4–5. • Brüsszel

Az Európai Emlékezet és Lelkiismeret Platform Tanácsának ülése

November 4–5-én az Európai Parlament brüsszeli székházában tartotta rendes évi ülését az **Európai Emlékezet és Lelkiismeret Platformjának Tanácsa**, **Göran Lindblad** elnök vezetésével. **Tőkés László** európai képviselő a platform Védnöki Testületének tagjaként köszöntötte az egybegyűlteket. Megnyitó beszédében megemlékezett az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc leveretésének 58. évfordulójáról, valamint a hetven évvel ezelőtti **szerbiai vérengzések** magyar és német áldozatairól. **Navracsics Tibor** európai kulturális és tanügyi biztos a nyugati világnak a kommunizmus áldozataival szembeni szokványos érdektelenségéről szólt. **Szilágyi Zsolt** a Platform ügyvezető testületének tagjaként vett részt a tanácskozáson.

November 6. • Budapest, Magyar Tudományos Akadémia székháza

Szent István-díj átadó ünnepélye

A rangos kitüntetés díjazottja ebben az esztendőben **Lech Walesa**, a legendás Szolidaritás szakszervezet alapító elnöke, a Nobel-békedíjas egykori lengyel államfő volt, akinek **Bihari Antal** alapítványi elnök társaságában **Schmitt Pál** volt államelnök nyújtotta át az elismerést.

November 7. • Nagyvárad

Pro Universitate Partium Alapítvány kuratóriumi ülése

Partiumi Keresztény Egyetem Alapítók Tanácsának ülése

November 8. • Marosvécs

Kapunyitás – Nyílt nap a Kemény-várkastélyban

Az ünnepi rendezvényt a Kemény család szervezte abból az alkalomból, hogy szeptember 30-án birtokba vehették a várkastélyt, mely a Trianon utáni erdélyi magyar irodalom és közelet újjászervezésének az egyik kiemelkedő helyszíne volt. Itt alakult ugyanis meg a **Helikoni Írói Közösség**, melynek tagjai nemcsak az erdélyi magyar irodalmat, hanem a két világháború közötti erdélyi magyar közeletet is meghatározták. Az ünnepségen felszólalt **Tőkés László** EP-képviselő, az EMNT elnöke, **Kelemen Hunor**, a román parlament tagja, az RMDSZ elnöke, **Vécsi Nagy Zoltán** művészettörténész, a Kemény család leszármazottja, **Zsigmond Barna Pál**, Magyarország csíkszeredai fő-

konzulja, a műemléket **Böjte Csaba** ferences szerzetes áldotta meg.

• Marosvásárhely

A Székely Nemzeti Tanács küldöttgyűlése

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és az Erdélyi Magyar Néppárt együttes elnökségi ülése

November 10. • Nagyvárad

EP-irodai munkamegbeszélés

November 10-13. • Brüsszel

Európai parlamenti munkahét

November 14. • Nagyvárad

Fogadónap

Munkamegbeszélés a Partiumi Keresztény Egyetemen

Munkamegbeszélés az európai képviselői irodában
Közönségtalálkozó Varga Csaba Himalája-hódító alpinistával

November 16. • Nagyvárad, olasz református templom

Kárpátaljai Szolidaritás Napja

Tőkés László EP-képviselő kezdeményezésére az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács Bihar megyei szervezete 2012 tavaszán Nagyváradon rendezte meg a Felvidéki Szolidaritás Napját, majd ugyanazon év őszén a Délvidéki Szolidaritás Napját. Ezen alkalmak eszmei folytatásaképpen, idén a nagyvárad-olaszi református templomban **Kárpátalja Vasárnapjára** került sor. Igét hirdetett **Józan Lajos** huszti lelkipásztor. **Tőkés László** váradolaszi lelkipásztor alkalmi beszédét követően **Hartyányi Jaroslava**, a Magyarországi Ukrán Kulturális Egyesület elnöke, a magyarországi ukránság országgyűlési szószólója, az Ukrán Világkongresszus első alelnöke, valamint **Barta József**, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség alelnöke és **Mátyás Sándor**, a Gloria Victis Alapítvány elnöke szóltak a gyülekezetekhez, eleven képet nyújtva az ukrán válság következtében kialakult kárpátaljai helyzetről, és köszönetet mondva az ukrán nép és a különösképpen veszélyeztetett kárpátaljai magyarság iránti szolidaritásért. A templomi rendezvényt közös sajtóértekezlet követte a Lorántffy Zsuzsanna Református Egyházi Központ múzeumtermében.

A romániai államelnök-választás második fordulója. Szavazás

November 17-20. • Brüsszel

Európai parlamenti munkahét

Az Európai Parlament néppárti frakciójának november 19-i ülésén **Manfred Weber** elnök üdvözölte **Klaus Johannis** államelnökké való megválasztását. A választásokhoz kapcsolódva **Tőkés László** európai képviselő román nyelven szólalt fel, kiemelve az erdélyi magyarok szerepét az új elnök győzelmében. ▶

➤ **November 20.** • Budapest, Országgyűlés
A Magyar Állandó Értekezlet ülése

November 22. • Nagyvárad, Egyházkerületi Székház

Előadás: Kálvin és a kálvinizmus Erdélyben
Kálvin-emléktábla felavatása

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület, a Partiumi Keresztény Egyetem és a hollandiai Juhász István Alapítvány rendezte meg november 20–22. között a **Kálvini vonások a magyarok lelki arcán** című nemzetközi tudományos konferenciát. A zárónapon tartotta meg előadását **Tőkés László** európai parlamenti képviselő, előző királyhágómelléki református püspök. Ezt követően a Partiumi Keresztény Egyetem belső udvarán avatták fel Kálvin János bronz domborművét, **Deák Árpád** nagyváradi szobrászművész alkotását.

November 23. • Temesvár, belvárosi református templom

Vasárnapi istentisztelet

Deutsche Welle-forgatás és Román Televízió-interjú az 1989-es temesvári népfelkelés 25. évfordulója alkalmából

November 24-27. • Strasbourg

Európai parlamenti munkahét

November 28. • Nagyvárad, Vura Vinotéka

Borünnep a három éve alakult Vura Borházban

November 30. • Nagyvárad

Adventi istentisztelet. Úrvacsoraosztás

TŐKÉS LÁSZLÓ EURÓPÁRA SZAVAZOTT

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke, Tőkés László európai parlamenti képviselő november 2-án délben Nagyváradon adta le voksát a romániai államfőválasztás első fordulójában. Családjával együtt érkezett a bejelentett lakhelye szerinti szavazókörebe, ahol élénk sajtóérdeklődés mellett szavazott, a voksolás simán és rendben zajlott le, majd az óvoda udvarán röviden nyilatkozott az újságíróknak. Megismételte ezúttal is, hogy az ő opciója egyértelműen amellelt az elnökjelölt mellett szólt, aki egyszerre képviseli a romániai magyar közösség általános és sajátos érdekeit, a nemzeti kisebbségek törekvéseit, ideértve az önrendelkezésüket, valamint a többségi román nemzet számára is előnyös államreform, modernizáció, társadalmi-gazdasági felzárkózás eszméjét. A második fordulóban esedékes opcióját firtató kérdésre válaszolva Tőkés László kijelentette: mindenképpen egy európai végkifejlet érdekében és reményével fog szavazni két hét múlva is.

Mint köztudott, az első fordulóban két jelöltje is volt a romániai magyarságnak, közülük Szilágyi Zsoltot az az Erdélyi Magyar Néppárt indította, amelynek védnöke Tőkés László EP-képviselő.

PEMC-ÜLÉS BRÜSSZELBEN

November 4–5. napján az **Európai Parlament** székházában tartotta rendes évi ülését az Európai Emlékezet és Lelkiismeret Platformjának (PEMC) Tanácsa, **Göran Lindblad** elnök vezetésével. A **Platform** az európai törvényhozás 2009. áprilisi határozatának köszönhetően jött létre, mely hosszan tartó halogatás után, a totalitárius rendszerek közötti különbségtétel nélkül, végre egyértelműen ítéletet mondott a kommunista diktatúra fölött. Az európai uniós intézmények partnereként a szervezet céljának tekinti a totalitárius

történelmi múlt kutatását, a diktatúrák által elkövetett bűncselekmények áldozataival szembeni igazságtételt, egy közös európai történelemszemlélet kialakítását és Európa egységének, az európai értékek tisztelésének a munkálását.

Tőkés László európai képviselő a platform Védnöki Testületének tagjaként köszöntötte az egybegyűlteket. Megnyitó beszédében megemlékezett az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc leveretésének 58. évfordulójáról, rámutatva arra, hogy 1989-ben annak ➤

► egyenes folytatása- és kiteljesedéseképpen következett be a kelet- és közép-európai kommunista rezsimek bukása.

Ezzel együtt a hetven évvel ezelőtti **szerbiai vérengzések** magyar és német áldozatairól is megemlékezett, elégtétellel újságolva, hogy az ország parlamentje és kormánya tegnap végre törvényes rendeletben törölte el az annak idején kegyetlenül kiirtott csúrogi, mozsori és zsabylai magyarokat sújtó kollektív bűnösség bélyegét. Ez a fejlemény teljes mértékben egybeesik a Platform egyetemes célkitűzéseivel, és komoly előrelépést jelent **Szerbia** európai csatlakozásának, valamint a szerb–magyar megbékélésnek az útján – mondotta erdélyi képviselőnk.

A nemzetközi szervezet **brüsszeli irodájának** délutáni felavatása vonatkozásában Tőkés László azt hangsúlyozta, hogy hosszú hányattatás és „hajléktalanság” nyomán a Platform végre saját földel alá kerül, ami jelképes formában az általa végzett tevékenység fokozott megbecsülését juttatja kifejezésre. Tudnivaló, hogy ez az eredmény elsősorban a magyar kormány hathatós anyagi támogatásának köszönhető.

Avató beszédében **Navracsics Tibor** európai kulturális és tanügyi biztos a nyugati világnak a kommunizmus áldozataival szembeni szokványos érdektelenségéről szólt, ezzel szemben viszont abbéli reményének is hangot adva, hogy egymás múltjának kölcsönös

megismerése által Európa népei az egységesülés ügyét szolgálják.

Az Európai Emlékezet és Lelkiismeret Platformja a mai napon folytatja munkáját. Ügyvezető testületének tagjaként **Szilágyi Zsolt** is részt vesz tanácskozásain. Tizennyolc országból való negyvenkét tagszervezet sorába idén további hét egyesület kéri felvételét – köztük a magyarországi Nemzeti Emlékezet Bizottsága.

szent istván-díjat adományoztak **Lech Walesa** volt lengyel államfőnek a Magyar Tudományos Akadémián november 6-án Budapesten. Schmitt Pál volt köztársasági elnök a díj átadásakor kiemelte: ezt az elismerést az kaphatja, aki sokat tett a magyar nemzetért. Senki sem vitathatja, hogy Lech Walesa, aki eleinte egyedül vette fel a küzdelmet a totalitárius rendszerrel szemben, aki az egyéni érdeket feláldozta a közösségért, kiállt a békéért, ellentmondott a kommunizmusnak, a szolidaritás eszméjét hirdette, a magyarság érdekét is szolgálta, ezért méltó a díjra. A korábbi államfő azt mondta: a szolidaritás nem új keletű dolog, hiszen a szeresd felebarátodat, mint tenmagadat a legfőbb parancs. A szolidaritás olyan szó, amely minden ország nyelvén fontos, akárcsak a béke, a barátság, a család, a szabadság, a szeretet – mutatott rá. Lech Walesa a Szolidaritás szakszervezeti mozgalom egyik alapítója, 1990 és 1995 között Lengyelország államfője volt. A visegrádi együttműködés egyik

alapítója. 1983-ban Nobel-békedíjat kapott. Az újabb kitüntetés átvételét követően hangsúlyozta, hogy ki kell használni a sors által nyújtott lehetőséget, hiszen sok nemzedék harcolt azért, ami nekünk a kezünkben van: szabadok vagyunk, szabad Európában élünk, és ezt a szabadságot megfelelően kell használni. A Szent István Alapítvány annak ítéli oda a Szent István-díjat, aki a magyarság érdekében jelentős tevékenységet fejt ki. Az alapítvány segíti továbbá a magyarság kulturá-

lis életének kibontakozását, fontos szerepet vállal kulturális öröksége védelmében. Walesa a tizenkettedik, akit kitüntettek a Melocco Miklós Kossuth-díjas szobrászművész által tervezett díjjal, a Szent Istvánt ábrázoló kisplasztikával. A díjat Schmitt Pál és Bihari Antal, a Szent István Alapítvány elnöke adta át a volt lengyel államfőnek, az ünnepélyes alkalomra meghívást kapott Tőkés László erdélyi EP-képviselő, a romániai antikommunista ellenállás vezéralakja is.

RESTITUTIO IN INTEGRUM!

Tőkés László november 8-án **Marosvécsen**, a viszszerzett várkastély kapunyitási ünnepségén Kemény János közösségszervező munkájának a folytatására biztatott, miután bejelentették, hogy a báró családja az épületet ismét kulturális műhellyé szeretné tenni,

és ezt csakis széles körű nemzeti összefogással tartja lehetségesnek. Az EP-képviselő úgy vélte, Trianon után több tekintetben is jobb helyzetben volt az erdélyi magyarság, mint ma. „Akkor még a politika sem korrumpálódott, a magyarságnak nem voltak árulóí” – fogalmazott. Úgy vélte, az örökölt értékrend tartotta iránytűként egyenes úton az erdélyi magyarságot. „Folytassuk az Erdély felemelésére, a magyarság talpra állítására irányuló erőfeszítéseinket. (...) Üljük körül a szövetség asztalát, és vonjuk le a helyzetből adódó következtetéseket” – jelentette ki, arra a Kós Károly által faragott kőasztalra utalva, amely ma is áll a kastély kertjében, és amely köré ülve a Helikon írói tanácskoztak. A kapunyitást követően több száz érdeklődő járhatta be a lelakott épület termeit. A Marosvásárhelytől 42 kilométerre északra fekvő marosvécsi várkastélyt első írásos említése 1228-ból való. A védelmi feladatokat is ellátó várat 1648-ban ajándékozta II. Rákóczi György erdélyi fejedelem a Kemény családnak. A négy sarkbástya épületet az évszázadok során többször átépítették. Falai helyenként a háromméteres vastagságot is eléri. A kastélyt 1948-ban államosították, falai között a közelmúltig neuropszichiátriai rehabilitációs központ működött, a parkot és az arborétumot jórészt tönkretették.

TŐKÉS LÁSZLÓ RÉSZT VETT AZ SZNT KÜLDÖTTGYŰLÉSÉN

Az Erdélyi Magyar Egyeztető Fórum összehívását kezdeményezi 2015 januárjára a **Székely Nemzeti Tanács (SZNT)**, amely november 8-án Marosvásárhelyen tartotta küldöttgyűlését.

Azt javasolták, hogy a fórum keretében az RMDSZ, a Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT), az Erdé-

lyi Magyar Néppárt (EMNP), a Magyar Polgári Párt (MPP) és az SZNT képviselői dolgozzanak ki közösen egy olyan elváráscsomagot, amelyet aztán valamennyi erdélyi magyar politikai szervezet egységesen képviselhet. Ezt a pozitív európai példák, valamint az ET releváns dokumentumai alapján javasolják kidolgozni.

Az ülés elején jelen volt **Tőkés László** európai parlamenti képviselő, az EMNT elnöke, Szilágyi Zsolt, az EMNP alelnöke és Biró Zsolt MPP-elnök is, akik egy-egy rövid beszédben üdvözölték a jelenlévőket, kifejtették álláspontjukat az autonómiatörekvés és megvalósíthatóság ügyében.

Tőkés László beszédében elmondta: integrálni kell minden jó ügyet, így az autonómiáét is. „Hiába megy Kelemen Hunor, Izsák Balázs és Tőkés László külön-külön Brüsszelbe, és ott hárman háromféleképpen magyarázzák az autonómia kérdésének általuk elképzelt megvalósíthatóságát, azt vagy nem fogják, vagy nem akarják majd megérteni. Ezért van szükség a törekvések integrálására” – hangsúlyozta az EP-képviselő.

Ügyszintén jelen volt **Andreas Gross** svájci parlamenti képviselő, akinek jelentése alapján fogadták el az 1334-es határozatot az Európa Tanács parlamenti közgyűlésén. Andreas Gross szerint a székelyek eredményesebben küzdhetnek az autonómiáért, ha küzdelmüket a demokráciáért való harcként jelenítik meg, és példaértékűen kezelik a székelyföldi román kisebbség

gondjait. A politikus szerint azt kell hangsúlyozni, hogy az autonómiát a székelység, Románia őshonos közössége kéri. A kérés román–magyar államközi szintre való emelése szerinte rontja a siker esélyeit.

A hétfői ülésen elfogadtak néhány fontos határozatot. A székelyföldi autonómiastatútumra vonatkozóan leszögezték: tudomásul véve, hogy nem érkezett válasz az állandó bizottságnak a romániai magyarság parlamenti képviselőihez címzett azon felkérésére, hogy legyenek partnerek a tervezet ismételt parlamenti betervezésében, az SZNT még egy esélyt kíván adni a közös fellépésnek. Ezért azzal a kéréssel fordul a ho-

natyákhoz, hogy 2015. február végéig tegyék meg azokat a módosító indítványokat, amelyek számukra elfogadhatóvá tennék a Székelyföld autonómiastatútumát.

Ugyanakkor elvi nyilatkozatot adtak ki az Európa Tanács 1334-es (2003) és 1985-ös (2014) számú határozataira vonatkozóan. Nyílt levelet intéztek **Thorbjörn Jaglandhoz**, az ET főtitkárához, utalva arra, hogy immár 44 székelyföldi önkormányzat fogadott el autonómiapárti határozatot. Arra kéri a főtitkárt, hogy az ET kövesse figyelemmel a romániai közigazgatási átalakítás folyamatát, és emlékeztesse Romániát, hogy a vállalt kötelezettségeit tiszteletben kell tartania.

TÁJÉKOZTATTÁK AZ EPP-T A ROMÁNIAI ELNÖKVÁLASZTÁSRÓL

Az Európai Néppárt november 12-i csoportülésén – **Manfred Weber** frakcióvezető felkérésére – **Theodor Stolojan**, a román néppárti küldöttség elnöke tájékoztatást nyújtott a romániai államelnök-választásokról.

A román delegációvezető sajnálattal állapította meg, hogy a második választási forduló küszöbén még a Néppárthoz tartozó romániai pártok között nincsen teljes egység – a jobboldalon – a néppárti **Klaus Johannis** elnökjelölt támogatása tekintetében. Mindazonáltal reményét fejezte ki, hogy az **RMDSZ** végül is a néppárti jelölt mellé fog állani, akinek támogatására **Joseph Daul**, az Európai Néppárt elnöke is felhívást tett közzé.

Magyarázkodó felszólalásában **Sógor Csaba** RMDSZ-es EP-képviselő védelmébe vette pártját, mely érthetetlen és elfogadhatatlan módon nem áll a néppárti Keresztény-Liberális Szövetség (ACL) jelöltje mellé, hanem **Victor Ponta** szocialista jelöltet részesíti támogatásban.

A frakció elnöke napirendi okból – talán érthető módon – nem adott helyt **Tőkés László** európai képviselő felszólalásának, illetve a romániai választásokkal kapcsolatos, napirenden túli vitának. Mindazáltal megismételte a **Néppárt felhívását** Klaus Johannis elnökjelölt támogatására.

Erdélyi képviselőnk fontosnak tartotta volna hitelesen tájékoztatni a frakciót az elnökválasztásról, illetve a tagpártjai közé tartozó RMDSZ felemás magatartásáról. Mivel erre nem nyílt módja, felvilágosítását drótpostán küldte el a néppárti politikai csoport valamennyi tagjának – a következők szerint:

„Tisztelt Képviselőtársam! Minekutána ma délelőtti csoportülésünkön a romániai államelnök-választásokkal kapcsolatos, napirenden kívüli tárgyban nem nyílt lehetőségem felszólalni, az ott elhangzottak kiegészítéseképpen, a **hiteles tájékoztatás** érdekében a következőket kívánom tudatni.

• Egészen természetellenes módon és közös néppárti értékeinkkel ellentétben az Európai Néppárt

tagpártjai közé tartozó Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) jelenleg annak a Victor Ponta miniszterelnök – mostani államelnökjelölt – által vezetett, posztkommunista román kormánynak a tagja, mely 2012-ben egy magyarelles bizalmatlansági indítvánnyal buktatta meg az akkori néppárti román kormányt, melynek az erdélyi magyarokat képviselni hivatott RMDSZ szintén a koalíciós tagja volt.

• Az igazi magyar érdekek és az erdélyi magyarok abszolút többségének a véleményét, valamint Joseph Daul elnök úr explicit felhívását figyelmen kívül hagyva az RMDSZ opportunistá pártérdekből nem hajlandó Klaus Johannis néppárti elnökjelöltet támogatni.

• Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnökeként én magam is arra szólítottam fel az RMDSZ vezetőségét, hogy vizsgálja felül eddigi magatartását, és a többi romániai magyar politikai és polgári szervezetel, valamint a többségi román demokratikus erőkkel összefogva egyértelműen álljon jobboldali, kereszténydemokrata jelöltünk pártjára. A 25 évvel ezelőtt, az 1989-es romániai népfelkeléssel elkezdődött **demokratikus rendszerváltozás** folytatásának ez elengedhetetlen követelménye.”

NYILATKOZAT AZ ÁLLAMELNÖK-VÁLASZTÁS TÁRGYÁBAN

A mai napon a **berlini fal** leomlásának negyedszázados évfordulójáról emlékezünk meg az Európai Parlamentben. Ebből az alkalomból **Martin Schulz** EP-elnök – egyebek mellett – azt nyilatkozta, hogy „Európában újból megjelentek a szélsőségesek, akik új falakat akarnak emelni a kontinensen”.

A valóság azonban az, hogy nem annyira az „**új falak**” veszélye fenyeget bennünket, hanem az, hogy a berlini fallal együtt a „**régi falak**” mégsem omlottak le még földrészünkön. Az EP szocialista elnökének sokkal inkább amiatt kellene aggódnia, hogy – példának okáért – **Romániában**, huszonöt évvel a Ceaușescu-diktatúra bukása után saját elvtársai, a **Victor Ponta** vezette utódkommunisták a bukott nacionálkommunizmus restaurációján fáradoznak, s az államelnöki szék megszerzésével totális hatalomkoncentrációra törekuszenek.

A kolozsvári, a temesvári és a bukaresti kormányellenes tüntetések világosan kifejezésre juttatják, hogy a romániai demokrácia híveinek elegendő van az ellenforradalmi Ponta-rendszerből. Az 1989-es romániai forradalom 25. évfordulóján azt is kimondták, hogy „**Erdély nem akarja Pontát!**”

A bukaresti kormánykoalíció magyar tagpártjának egyik vezetője a választási kampány hevében azt találta kijelenteni, hogy „a Băseșcu-éra után új korszak kezdődik

Romániában” (sic!). Ezzel szemben az ország választási térképe ennek éppen az ellenkezőjét mutatja. Az elnökválasztás első fordulójában ugyanis „Erdély kékbe borult – itt nyerni tudott **Klaus Johannis** –, az ókirályság ellenben változatlanul vörös, s ez a vörös sarló körbefogja Erdélyt” (sajtóbeli idézet). A levitézlett régi rezsim „**vörös sarlója**” Erdély nyakán: és ez maga a kommunista visszarendeződés.

Személyi viszonylatban ugyanezt juttatja kifejezésre a **PSD**, az **UNPR**, a **PRM** és a **PPDD**, illetve **Victor Ponta**, **Gabriel Oprea**, **Corneliu Vadim Tudor**, **Dan Diaconescu** és **Teodor Meleșcanu** obskurus választási szövetsége.

Az elnökválasztással tehát meghoz egy „**új korszak**” kezdődne, hanem fennáll annak a veszélye, hogy a vasárnapi második fordulóban – az erdélyi **MSZP**, vagyis az **RMDSZ** hathatós közreműködésével – a nacionálkommunizmus „**régi korszaka**” tér vissza Romániában.

Múlt heti opportunistá nyilatkozatában, mely a magyarok „lekiismeretére” bízta a szavazást, **Kelemen Hunor** RMDSZ-elnök mintegy megelőlegezi Victor Ponta választási győzelmét, amikor is taktikus módon azért nem foglal állást egyik jelölt mellett sem, mert kormánykoalíciós partnerével nem akar szembekerülni. Ezért aztán – nyilvánvaló módon – **demobilizálni** kívánja a magyar választókat, sőt még ennél is tovább megy: miközben Klaus Johannist elmarasztalja, Pontára és szocialista pártjára csupa jó szavakat veszteget. Teszi ezt az európai és a néppárti értékek ellenében, dacára annak, hogy kampányfotóin **Orbán Viktor** miniszterelnökkel parolázik, **Joseph Daul** európai néppárti elnök pedig Klaus Johannist támogatására szólítja fel a választókat.

Az RMDSZ hatalomközpontú vezérkara elfelejtkezik arról, hogy a politikának is van **erkölcsi dimenziója**, és hogy a **becsület** is európai érték. Választóiktól elidegenedett

érdekszövetségünk vezetői az erdélyi magyarság nemzeti érdekeiről is vétkes módon megfélemedeznek.

Mi, erdélyi magyarok viszont minden bizonnyal azokkal a román és magyar tüntetőkkal érthetünk egyet, akik azt vallják, hogy: „**Erdély megmentheti Romániát!**”

Nem érthetünk egyet a vörös elnökjelölttel, aki azzal lázítja a román választókat az ország nemzeti kisebbségei ellen, hogy: „Johannist csupán az EMNP jelöltje, **Szilágyi Zsolt** támogatja, aki el akarja szakítani Erdélyt Romániától” (sic!).

Az RMDSZ politikai ámokfutása nyomán igazából az lett volna méltó, hogyha nem az **EMNP**, hanem az **RMDSZ** „felelős” vezetői nyújtották volna be lemondásukat.

Sajnálatos, hogy a többségi hatalom és cinkos koalíciós partnere megosztó politikájának és saját gyarlóságainak tulajdoníthatóan az erdélyi magyar nemzeti oldalt is kezdettől fogva súlyos viszályok szabdalják.

A kialakult áldatlan helyzetben a demokratikus román erők választási győzelmének azzal kölcsönözhetnének nagyobb esélyt, hogyha az RMDSZ előző döntését felülvizsgálná és a magyar polgári erőkkel összefogna, **az erdélyi magyarság pedig egységesen felsorakozna Klaus Johannis elnöksége mellett.**

Erdély választási térképe csak **Székelyfölddel** válhat teljessé. A székelység és a Székelyföldön kívüli magyarság meglévő és hiányzó szavazatai – közel egymilliónyi voks – döntő súllyal eshetnek latba a vasárnapi választásokon. Újból mi lehetnénk a mérleg nyelve!

Ezzel együtt remélt választási sikerünk jó kiindulópontja lehetne a régóta áhított **magyar összefogásnak.**

Brüsszel, 2014. november 12.

Tőkés László
európai képviselő
az EMNT elnöke

JELENTÉS AZ EURÓPAI UNIÓ ÉS MOLDOVA TÁRSULÁSÁRÓL

Az Európai Parlament 2014. november 12-13-i, brüsszeli miniplenáris ülésén – egyebek mellett – a **Moldovai Köztársaság** ügye szerepelt napirenden. A csütörtök délelőtti vitát követően a Parlament nagy szótöbbséggel megszavazta az Európai Unió és a Moldovai Köztársaság közötti társulási megállapodás megkötéséről szóló jelentéstervezetet.

Amint az közismert, az Unió és Moldova közötti **társulási és szabadkereskedelmi megállapodást** idén júniusban írták alá Brüsszelben. Ezt követően az Európai Parlament Külügyi Bizottsága (AFET) külön jelentéstervezetben foglalkozott az egyezményrel, teljes támogatásáról biztosítva a volt szovjet tagállam felzárkózását. A dokumentum hangsúlyozza, hogy a megállapodás aláírása és ratifikálása nem tekinthető önmagában való célnak, hanem egy szélesebb folyamat részét képezi. Tekintettel arra, hogy az Ukrajnát sújtó jelenlegi válság az EU és Moldova közötti kapcsolatokra is kihat, a dokumentum megszavazása különleges jelentőséggel bír mindkét fél számára, és jelentős előrelépésnek számít a kétoldalú kapcsolatok erősítése és elmélyítése terén.

Tőkés László, a Fidesz–KDNP erdélyi képviselője több módosító indítványt nyújtott be az AFET jelentéstervezetéhez, melynek jelentéstévője **Petrus Austrevicius** lett néppárti képviselő volt. Képviselőnk indítványában sürgette az Európai Bizottságot, hogy nyújtson segítséget a moldovai kormányzati szerveknek az emberi jogi sérelmek kezelésében, valamint hogy szorosán működjön együtt a civil társadalommal az emberi jogok védelmében. A kormány viszonylatában viszont azt szorgalmazta, hogy a kisebbségi jogok védelmében nyújtson jogi garanciákat, továbbá valamennyi kisebbségi közösséggel folytasson intézményes párbeszédet. A posztszovjet térségben uralkodó jelenlegi viszonyokra, valamint a fenyegető ukrajnai válság kihatásaira való tekintettel erdélyi képviselőnk a lehető legkonkrétabb formában igyekezett a szövegtervezetbe beiktatni a fennálló problémákat – köztük is mindegyiknél a Dnyeszter-menti elnyomott románok, valamint az önállósodásra törekvő gagauzok és a moldovai orosz, ukrán és bolgár kisebbségek ügyét, annak tudatában, hogy az orosz posztkommunista birodalmi befolyás céljai elérésére előszeretettel használja fel az „etnikai kártyát”. Az EP-jelentésekre jellemző kompromisszumkereső minimalizmus és általánosságokra szorító problémakerülés azonban a szövegből rendre kigyomláta a konkrét megnevezéseket, illetve módosításokat – úgyhogy ezen vonatkozások megfogalmazására végül is csak a jelentés napirendi vitájában nyílt lehetőség.

Megemlékezve a 75 évvel ezelőtti **Molotov-Ribbentrop-paktum** gyászos következményeiről, valamint a **berlini falnak** a totalitárius szovjet uralom végét jelző leomlásáról (1989), erdélyi képviselőnk az európai

pai értékek közösségében és egységében jelölte meg a Moldovai Köztársaság és a kelet-közép-európai térség jövődjének útját, ezen belül pedig az itt élő kisebbségi közösségek – románok, magyarok, oroszok, krími tatárok és gagauzok – helyzetének a távlati megoldását.

A vitában felszólaló román EP-képviselők természetesen Moldova román voltára helyezték a hangsúlyt, és a román testvéri szolidaritás szellemében biztosították támogatásukról a szovjet hatalmi befolyást megszenvedő szomszédos állam európai csatlakozását.

Michael Gahler néppárti árnyékjelentés-tévő annak a reményének adott kifejezést, hogy a 2014. november 30-i moldovai választások az Európa-barát politikai erők győzelmét fogják eredményezni.

Johannes Hahn csatlakozási biztos zárszavában külön is kitért a Dnyeszter-menti térség helyzete megoldásának és sajátos – autonóm – státusza biztosításának a fontosságára, és a Keleti Partnerség országai között kiemelt módon méltatta Moldova ez idáig elért eredményeit.

H O Z Z Á S Z Ó L Á S

A MOLDOVAI KÖZTÁRSASÁG EURÓPAI INTEGRÁCIÓJÁRA VONATKOZÓ ÁLLÁSFOGLALÁSI INDÍTVÁNYHOZ

Lengyelország 75 évvel ezelőtti **szovjet inváziójára** emlékezve történelmi tisztánlátással állapíthatjuk meg a totalitárius szovjet birodalom felelősségét a II. világháború kirobbantásában, az igájába hajtott népek és országok kegyetlen elnyomatásában és Európa végletes megosztásában.

A **berlini fal** 25 évvel ezelőtti lerombolása az **ukrajnai válság** tanulságaival együtt mementóként figyelmeztet és indít bennünket arra, hogy miképpen Ukrajna, azonképpen a **Moldovai Köztársaság** esetében is az európai egység és szolidaritás, a demokrácia, a jogállamiság, a nemzeti szuverenitás, az emberi és a kisebbségi kollektív jogok európai érték közösségében és egységében keressük jövőnk útját.

A moldovai románok, oroszok és gagauzok, valamint az ukrajnai/kárpátaljai magyarok és a krími tatárok számára egyaránt az egyesült Európa jelentheti a megoldást.

Szavazzuk meg tehát a társulási megállapodást!

Brüsszel, 2014. november 13.

Tőkés László
EP-képviselő

A KÁRPÁTALJAI SZOLIDARITÁS NAGYVÁRADAI NAPJÁRÓL

Tőkés László EP-képviselő kezdeményezésére az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács Bihar megyei szervezete elsőként a szlovák állampolgárságuktól jogtalanul megfosztott felvidéki magyarok melletti szolidaritás-vállalás jegyében rendezte meg a Felvidéki Szolidaritás Napját 2012 tavaszán **Nagyváradon**, majd ősszel a Szerbiában élő magyarság jogainak kivívása és a méltánytalanul súlyos börtönbüntetésre ítélt „temerini fiúk” ügyének felpárlása érdekében tartották meg a Délvidéki Szolidaritás Napját. Mintegy eszmei folytatásaként ezen alkalmaknak, november 16-án szintén a nagyvárad-olaszi református egyházközség templomában rendezték meg **Kárpátalja vasárnapját**, amikor is adventi lelkülettel fejezték ki az egybegyűltek testvéri szolidaritásukat a súlyos válságot szenvedő Ukrajna népe és Kárpátalján élő magyarsága, valamint többi kisebbségi közössége iránt. Az „előttük megy vala a Csillag” (Mt 2,9) bibliai igehely jegyében előbb istentiszteletre, majd zenei intermezzókkal tarkított rövid fórumra került sor, végül a meghívottak sajtótájékoztatót vettek részt.

Az istentisztelet keresztelővel kezdődött, ami egyszerre idézte fel a jelenlévőkben a Kárpát-medencei magyarság számbeli fogyásának képét és adott reményteljes választ az aggodalmakra. Igét **Józsa Lajos** huszti lekipásztor hirdetett, prédikációjában értékmezőről- és felmutatásról, megmaradásról és helytállásról beszélve emlékeztetett az újszövetségi iránymutatásra és felelősségvállalásra: „Ti vagytok a világ világossága.” (Mt 5.14)

Tőkés László hármasként, váradolasi lelkipásztorként, európai parlamenti képviselőként és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnökeként köszöntötte a híveket és a meghívott vendégeket, köztük a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség, az Ukrán Világkongresszus és a csömöri Gloria Victis Alapítvány képviselőit. Alkalmi beszédében történelmi példák sorával domborította ki az ukrán nép szenvedéseit, amelyek különösen a szovjet kommunizmusban csúcspontok ki, máig hatóan, hiszen az orosz birodalmi törekvések miatt Ukrajnában most is hadiállapot uralkodik. S ennek egyik következménye a kárpátaljai magyarok aggodalomra okot adó helyzete. De aláhúzza: ez esetben nem egyik vagy másik utódállam többségi nemzete ellen kell kiállnunk magyar testvéreinkért, a magyar kisebbség jogaiért, hanem ukrán szomszédainkkal vállvetve kell szembehelyezkednünk az orosz szoldateszkával és a visszalopakodó vörös csillaggal. Nekünk nem ez, hanem a betlehemi csillag kell mutassa az utat, azt kell követnünk, a krisztusi úton kell járnunk, ha nem akarunk eltévelyedni, s hitünk mértéke szerint kell megfogalmaznunk elvárásainkat. Politikai értelemben minden őshonos nemzeti kisebbségért ki kell állnunk, akár Ukrajnában, akár a világ más tájain éljenek, hiszen a magyar nemzet szétforgácsolt állapotában már megtapasztalta a magára hagyatottságot. A határok feletti nemzetegyesítés folyamatában részt vevő kárpátaljai magyarok a demokratikus Ukrajnával együtt próbálnak visszatérni Európába, de nagyon nem mindegy, hogy milyen ez az Európa és milyen lesz a jövőben.

▶ **Hartyányi Jaroslava** szintén hármas minőségben szól az egybegyűltekhöz, hiszen a Magyarországi Ukrán Kulturális Egyesület elnöke egyben a magyarországi ukránok országgyűlési szószólója is, valamint az Ukrajna határain kívül élő honfitársai tömörítő Ukrán Világkongresszus első alelnöke. Előljáróban maga is leszögezte: Sztalin hétmillió ukránt éheztetett halálra a harmincas években, a világháborús áldozatok számát több millióra lehet becsülni, Ukrajna egyszerre volt ütközőzóna és végvár a birodalmi-nagyhatalmi törekvések útjában, s az mind a mai napig. Magyarországon élő ukrán kisebbségiként méltatta a budapesti kormány nemzetiségpolitikáját, az ukrán-orosz konfliktusban mutatott elvi álláspontját, az ukrán népnek nyújtott segítségét, ugyanakkor hitet tett Ukrajna európai elkötelezettsége mellett.

Barta József, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség alelnöke a maga során szűkebb pátriája helyzetéről adott rövid áttekintést, a hadiállapot következményeit ecsetelve, köztük a menekültügyet. Kiemelte: a kárpátaljai magyar nemzetrész egy európai elkötelezettségű, stabil és demokratikus Ukrajna megerősödésében érdekelt, ugyanúgy önrendelkezést és önkormányzást óhajtva, mint a többi határon túli magyar közösség. Az ukránjai magyarok szervezetei és a történelmi magyar egyházak a békés, tárgyalásos konfliktusrendezést szorgalmazzák.

Mátyás Sándor, a Gloria Victis Alapítvány elnöke a kommunizmus áldozatairól emlékezett meg, egyúttal emlékeztetett is az éppen 70. évvel ezelőtt lezajlott magyar tragédiára, amikor is a „felszabadító” szovjet hadsereg a kárpátaljai Szolyván gyűjtőtáborba zárt több ezer életerős, magyar és német nemzetiségű civil férfit, majd onnan pusztulásba hajtotta őket. A mindenkor diktatúrákkal és ordas eszmékkel szemben alkalmazott kettős mérce ellen szólva jelentette ki: nagyon sok még a teendő a történelmi igazságtétel és az áldozatok rehabilitációja terén.

A templomi együttlélet ünnepi hangulatát zenei momentumokkal az **egyházközség énekkara**, **Kiss Huba Ernő** kántor és **Kiss Tünde** zenetanár, valamint **Bernáth Ferenc** kárpátaljai gitárművész emelte, utóbbi Anatolij Sevcenko kortársa ukrán zeneszerző Kárpáti rapszódia című kompozícióját adta elő.

Az istentiszteletet követő sajtótájékoztatóon Tőkés László az európai unió és a parlament álláspontját és törekvéseit ismertette az ukrán-orosz konfliktus viszonylatában. Barta József az ukránjai belpolitikai helyzet függvényében ecsetelte a kárpátaljai magyar közösség elvárásait a Porosenko-vezetéssel szemben. Hartyányi Jaroslava az Ukrán Világkongresszus álláspontját vázolta, amely a kárpátaljai magyarok törekvéseit is támogatandónak ítéli, miközben nemzetközi összefogást sürget Kijev védelmében, Moszkvával szemben, hiszen Ukrajnában szerinte nem polgárháború dúl, hanem Oroszország agressziójáról kell beszélni. Mátyás Sándor végül a Gloria Victis Alapítvány jövőbeli terveit ismertette, aláhúзва: előbb valóban békét kell teremteni Európában, ez az elsődleges feladat.

A ROMÁNIAI ELNÖKVÁLASZTÁSRÓL BRÜSSZELBEN

Az Európai Parlament néppárti frakciójának november 19-i ülésén **Manfred Weber** elnök meleg szavakkal méltatta **Klaus Johannis** elnökké való megválasztását, és jókívánságait fejezte ki a romániai néppárti küldöttségnek.

Daul és Johannis

Theodor Stolojan delegációvezető napirenden kívüli tájékoztatójában a román demokrata-liberális jobb-közép pártszövetség történelmi győzelmének nevezte a választási sikert, külön is kiemelve a 80%-ban jelöltjükre szavazó nyugaton élő románok, valamint az ifjú választónemzedék érdemeit. Annak ellenére, hogy a választáson alulmaradt **Victor Ponta** nem hajlandó lemondani a miniszterelnökségről, „a demokráciáért vívott küzdelem tovább folytatódik” – zárta szavait a volt kormányfő.

A választásokhoz kapcsolódó román nyelvű felszólalásában **Tőkés László** európai képviselő azzal egészítette ki a képet, hogy nem csupán az idegenben élő románok, hanem a túlnyomó többségben magyarok lakta Székelyföld lakossága is 80%-os arányban támogatta Klaus Johannis megválasztását. Minekutána nyilván▶

▶ való, hogy az erdélyi magyar választók meghatározó többsége nem az **RMDSZ** szocialista koalíciós partnereinek, hanem a néppárti Keresztény Liberális Szövetségnek a jelöltjére szavazott, erdélyi képviselők eddigi opportunista politikájának a felülvizsgálatára, illetve a néppárti keresztény-demokrata értékekhez való visszatérésre szólította fel az RMDSZ vezetőit.

Tőkés László az előző napon a magyarországi nép-

párti küldöttséget is tájékoztatta az államelnök-választás magyar vonatkozásairól. Ugyanakkor levélben köszönte meg **Joseph Daulnak**, az Európai Néppárt elnökének a romániai választási kampányban való cselekvő részvételét, nem utolsósorban pedig, az **Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács** nevében – román és német nyelvű – levélben fejezte ki jókívánásait és a magyar-ság elvárásait Klaus Johanniss államelnöknek.

TŐKÉS LÁSZLÓ A MÁÉRT-EN: AZ RMDSZ KÉRJEN BOCSÁNATOT!

A magyar Parlamentben került sor a **Magyar Állandó Értekezlet (MÁÉRT)** plenáris ülésére november 20-án, ahol **Orbán Viktor** miniszterelnök nyitóelőadásában elmondta: szövetségeseiket arra kéri, segítsenek a magyar érdekek érvényesítésében. A miniszterelnök szeretné, ha az önérdelkvű gondolkodás a magyar külpolitikában is megjelenne.

Tőkés László, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke felszólalásában elmondta: a magyar kormány stratégiai partnereként a honosítási folyamatot sikerre vitték és teljesítették a vállalt feladatot, valamint elkötelezték a folytatás iránt is. Az EMNT elnöke kitért az európai parlamenti választások értékelésére is, mely esetben a magyar kormány példásan oldotta meg

a határon túli nemzetegyesítést. A Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanácsának elnökeként Tőkés arról is beszámolt, hogy folytatni kívánják az **integrált autonómiaküzdelmet**, mely mindaddig – véleménye szerint – nem tudott kellően megerősödni. „A Nemzeti Együttműködés Rendszerében egységesen kell képviselni az autonómia ügyét, hiszen csak így tudunk sikereket felmutatni” – jelentette ki az EP-képviselő.

Tőkés a romániai államelnök-választás eredményét és az azt megelőző kampányt elemezve élesen bírálta az **RMDSZ** vezetőségét. Szégyenletesnek nevezte, hogy míg Joseph Daul, az **Európai Néppárt** elnöke felkérte a néppárti frakció tagjait – melynek az RMDSZ is tagja –, hogy a romániai államelnök-választáson támogassák Klaus Johannist, addig az RMDSZ – hallgatólagosan és nyíltan is – a magyarelles szocialista jelöltet, Victor Pontát támogatta. „Az elmúlt három államelnök-választás során az RMDSZ rossz oldalon állt. A temesvári forradalom 25 éves évfordulójához közeledve ez még súlyosabbnak tűnik: egyfelől büszkék lehetünk arra, hogy a rendszerváltásban aktívan szerepet vállaltunk, másrészt szégyenkezünk, hogy a bukaresti magyar képviselő révén posztkommunista társaságba keveredt az erdélyi magyarság” – jelentette ki Tőkés László.

Az EMNT elnöke szorgalmazta, hogy a legutóbbi választások fényében kezdjenek új fejezetet a romániai politikai életben, az RMDSZ-nek pedig – meglátása szerint – bocsánatot kellene kérnie azért, hogy az elmúlt 25 évben nem megfelelőképpen álltak az autonómia ügye mellett.

EURÓPAI POLGÁR DÍJAT KAPOTT A TEMESVÁR TÁRSASÁG

Tőkés László európai parlamenti képviselő felterjesztése nyomán az idei év európai díjazottjai között található a temesvári **Temesvár Társaság (Societatea Timișoara)** is, amelynek elnöke **Florian Mihalcea** (képünkön). A díjat az Európai Parlament zsűrije minden évben olyan tevékenységért ítéli oda, amely az európai gondolatot erősíti és népszerűsíti.

A Temesvár Társaság évek óta azért küzd, hogy a temesvári forradalom szellemisége, lángja továbbra is érvényesüljön a romániai közgondolkodásban, politiká-

ban. 1990 márciusában fogalmazták meg a **Temesvári Kiáltványt**, amelynek szellemében Kelet-Közép-Európa egyik legnagyobb antikommunista tüntetéssorozata indult 1990 első hónapjaiban Romániában. A csoport a kilencvenes évek derekán lusztrációs törvénytervezetet készített, amely elfogadása esetén tíz évre megtiltotta volna, hogy a volt kommunista párt és hírhedt politikai rendőrsége, a Securitate egykori vezetői választhatók legyenek.

A Temesvár Társaságon kívül idén Romániából még **Andrei Pleșu** közíró, esszéistát, filozófust részesítettek ugyanebben a díjban.

Tőkés László erdélyi EP-képviselő jelölése alapján a korábbi években Európai Polgár Díjban részesültek még: **Smaranda Enache**, a Pro Europa Liga társelnöke, **Kató Béla** erdélyi református püspök és **Nyisztor Ilona** pusztinai csángó-magyar hagyományőrző.

A ROMÁNIAI ELNÖKVÁLASZTÁSRÓL STRASBOURGBAN

Az Európai Parlament november 24-i strasbourgi plenárisán elhangzott felszólalásában **Tőkés László** erdélyi képviselő az 1989-es népfelkelés 25. évfordulója összefüggésében értékelte a romániai elnökválasztás eredményét. Beszédében a **Ceaușescu-rezsim** egykori bukása és **Victor Ponta** mostani választási veresége között vont párhuzamot, rámutatva arra, hogy miképpen negyedszázaddal ezelőtt, azonképpen most is **Temesvár**, illetve **Erdély** játszott meghatározó szerepet a rendszerváltozásban.

Közkeletű kifejezéssel élve az ún. **Obama-effektus** érvényesült **Klaus Johannis** megválasztásakor, hiszen a választók annak a német – szász – közösségnek a képviselőjére adták a voksukat, amelyet a II.

világháborút követően „kollektív bűnösséggel” sújtott a román hatalom, **Nicolae Ceaușescu** kondukátor pedig keményvaluta fejében, százezres nagyságrendben árusította ki őket Nyugat-Németországnak.

Szintén az 1989-es évfordulóra emlékezett az a körülmény, hogy miként akkor, a nacionálkommunista diktatúra ellenében – **a román többség**, valamint **a magyarok** és **a németek** most is összefogtak a lopakodó kommunista restauráció feltartóztatása és a demokratikus rendszerváltoztatás folytatása érdekében.

„Visszatért a remény Romániába!” – zárta szavait erdélyi képviselőnk, Temesvár volt református lelkipásztora.

DECEMBERI ESEMÉNYNAPTÁR

December 1–3. • Brüsszel
Európai parlamenti munkahét

December 2. • Brüsszel

1989-es Emlékév: konferencia és kiállításmegnyitó

Tőkés László európai parlamenti képviselő irodájának szervezésében, a rendszerváltozás 25. évfordulója alkalmából **1989: Befejezetlen forradalom?** címmel konferenciát és **Temesvárról Európába** címmel kiállítást rendeztek az Európai Parlament brüsszeli székhelyén. Meghívott előadókként szóltak: **Andrej Kovacev** bolgár néppárti EP-képviselő, **Németh Zsolt**,

a Magyar Országgyűlés Külügyi Bizottságának elnöke, **Schöpfung György** fideszes EP-képviselő, **Sandra Kalniete** lettországi, **Tunne Kelam** észt és **Deutsch Tamás** magyarhoni néppárti képviselők, valamint **Gazda Árpád** újságíró, a temesvári ellenállás harcosa és **Fodor Imre** volt marosvásárhelyi polgármester. Az esti évfordulói kiállítást **Manfred Weber** (képünkön), az Európai Néppárt parlamenti frakcióvezetője nyitotta meg. Román részről **Cristian Preda** néppárti képviselő tartott megemlékezést és méltatta Tőkés László és a temesvári református gyülekezet elévülhetetlen forradalmi érdemeit. A rendezvények házigazdája a kelet-közép-európai változások összefüggésében értékelte a romániai rendszerváltó eseményeket.

December 4. • Budapest, Uránia Filmszínház
Közép-európai rendszerváltozások – az Antall József Társaság évfordulói rendezvénye (1989–2014)

December 5. • Budapest, Országház
Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fórumának (KMKF) ülése

December 8. • Nagyvárad
Iskolalátogatás a Lorántffy Zsuzsanna Református Gimnáziumban
1989-es évfordulói munkamegbeszélés az EP-irodában ▶

dEPutáció

▶ **December 9.** • Nagyvárad, Egyházkerületi Székház Pro Universitate Partium Alapítvány (PUPA) kuratóriumi ülése

December 10. • Nagyvárad
1989-es évfordulói munkamegbeszélés az EP-irodában
Partiumi Keresztény Egyetem Alapítók Tanácsának ülése

December 11. • Nagyvárad
Sajtóértekezlet: Memento Temesvár 1989
Tőkés László erdélyi európai parlamenti képviselő a negyedszázaddal ezelőtt kitört **temesvári népfelkelés** és az azt követő romániai rendszerváltás évfordulója alkalmából sorra kerülő jubileumi eseményeket ajánlotta a média képviselőinek figyelmébe.

December 12. • Nagyvárad, Egyházkerületi Székház
Pataki István költő szerzői estje. Ha farkast kiáltanék – könyvbemutató

December 13. • Torockó, Duna-ház
Duna-díj átadása **Tőkés László** európai képviselőnek, a Magyarok Világszövetsége (MVSZ) volt tiszteletbeli elnökének

December 14. • Budapest
Közvacsora az 1989-es évfordulói meghívottakkal

December 15. • Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Székháza
Jubileumi emlékülés – 1989
Temesvárról Európába – évfordulói kiállítás megnyitója

Temesvár – A romániai forradalom igaz története – Szóczi Árpád évfordulói könyvének bemutatója

A Magyar Tudományos Akadémia dísztermében megtartott emlékülésen politikusok, közéleti személyiségek, diplomaták, a civil és a kulturális szféra képviselői, valamint a negyedszázaddal ezelőtti rendszerváltó események jeles résztvevői vettek részt. **Lovász László**, az MTA elnökének házigazdái köszöntője után **Orbán**

Viktor miniszterelnök méltatta a huszonöt évvel ezelőtti temesvári népfelkelést és rendszerváltató eseményeket. Őt követte **Tőkés László** egykori temesvári református lelkész, jelenlegi EP-képviselő, akinek gyülekezetéből újtára indult az 1989-es romániai forradalom. Ezután felszólalt **Sali Berisha** volt albán államfő és miniszterelnök, **Szűrös Mátyás** volt ideiglenes köztársasági elnök, **Lezsák Sándor**, az Országgyűlés al-elnöke, **Frank Spengler**, a Konrad Adenauer Alapítvány képviselője, **Erdélyi Géza** nyugalmazott felvidéki református püspök, **Maximilian Teleki**, az Amerikai Magyar Koalíció elnöke, **Wittner Mária** 56-os szabadságharcos, korábbi országgyűlési képviselő, **Pawel Ukielski**, a lengyel Nemzeti Emlékezet Intézet igazgatóhelyettese, **Florian Mihalcea**, a Temesvár Társaság elnöke és **Németh Zsolt**, a Magyar Országgyűlés Külgügyi Bizottságának elnöke.

A Temesvárról Európába című emlékkiállítást **Semjén Zsolt** miniszterelnök-helyettes nyitotta meg, **Molnár János** egyháztörténész, **Tőkés László** egykori harcostársa, az esemény egyik főszervezője ismertette és méltatta.

Délután a Magyar Újságírók Országos Szövetsége székházában megrendezett könyvbemutatón maga a szerző, **Szóczi Árpád** kanadai születésű magyar újság-

► író, filmrendező beszélt *Temesvár – A romániai forradalom kitörésének valódi története* című könyvének új, bővített kiadásáról. **Michel Clair** és **Rejean Roy** kanadai francia újságírók részvevőként és szemtanúként számoltak be a „hallgatás falának” huszonöt évvel ezelőtti lebontásáról, aminek ők maguk is cselekvő részei voltak.

December 17. • Temesvár
Forradalmárok és diákok találkozása

„Temesvárról Európába” – kiállításmegnyitó
A Temesvári forradalom jubileumi emlékestje
A temesvári Bartók Béla Líceumban, egy rendhagyó történelemóra keretében találkozott a diákokkal az 1989-es decemberi események két részvevője, **Tőkés László** akkori temesvári lelkipásztor és **Gazda Árpád**

volt egyetemi hallgató, ma neves újságíró. Jelen voltak még: **Katona Ádám** székelyudvarhelyi tanár, a kommunista rendszer egykori üldözöttje, valamint **Sándor Krisztina**, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács ügyvezető elnöke. A meghitt beszélgetést **Erdei Ildikó** iskolai igazgató irányította.

A Temesvárról Európába című múltidéző kiállítást a vár Teréz-bástyájában, a Temesvár Társaság kiállító-

termében nyitották meg. A szervezők nevében Sándor Krisztina és **Tőkés Máté**, a házigazdák részéről **Flo-**

rian Mihalcea, a Temesvár Társaság elnöke és **Doina Pașca** történész szoltak a tárlatnyitó részvevőihez.

A temesvári Regionális Vállalkozásfejlesztési Központban megtartott jubileumi emlékesten több száz meghívott előtt mondták el jubileumi beszédeiket: **Tőkés László** EMNT-elnök, **Sali Berisha** volt albán államfő és **Áder János** magyar köztársasági elnök. Az évfordulói gálaest a **Magyar Állami Népi Együttes** Magyar rapszódia című emlékeztető előadásával zárult.

December 18. • Temesvár, Regionális Vállalkozásfejlesztési Központ

Évfordulói konferencia – 1989

Ökumenikus emlékünnepe – 1989

A Temesvári Emlékhét keretében **Annis mirabilis 1989 – megválaszolatlan kérdések 25 év távlatában** címmel szervezett konferenciát Temesváron az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács a következő napon. A meghívott előadók közül elsőként **Max Teleki**, az Amerikai Magyar Koalíció elnöke szólalt fel, őt követte **Filep Mária**, a Páneurópai Piknik szervezője, **Kincses Előd** ügyvéd, marosvásárhelyi ellenálló, Tőkés László volt védőügyvédje, majd **Balaton Zoltán**, a '89-es Emlékbi-

zottság tagja, továbbá **Győri Béla** rádiós, a Vasárnapi Újság volt felelős szerkesztője, **Borbély Imre** politológus és **Ion Istvan** mérnök, a '89-es temesvári események egykori résztvevői, valamint **Neela Winkelmann**,

az Európai Emlékezet és Lelkiismeret Platform igazgatója. A konferencia második felében **Göran Lindblad**, az Európai Emlékezet és Lelkiismeret Platform elnöke, **András Ágoston** újságíró, a Vajdasági Magyar Demokrata Párt tiszteletbeli elnöke, **Smaranda Enache**, a Pro Európa Liga társelnöke, **Németh Zsolt**, az Országgyűlés Külügyi Bizottságának elnöke tartottak előadást. **Szőcs Géza** költő, miniszterelnöki főtanácsadó levélenek felolvasása, illetve **Tunne Kelam** európai parlamenti képviselő videoüzenetének levetítése után **Duray Miklós**, a felvidéki Magyar Koalíció Pártjának korábbi elnöke, **Gabriel Andreescu** egyetemi tanár, emberjogi aktivista volt, végül pedig **Balázs Ádám** újságíró, volt diplomata szólt az egybegyűltekhez.

- Temesvár, belvárosi református templom

Este a temesvár-belvárosi református templom adott otthont annak az ökumenikus emlékünnepelenek, melyen **Fazakas Csaba** házigazda esperes köszöntötte a megjelent híveket és vendégeket. **Tolnay István** egykori presbiterként és ellenállóként idézte fel 1989 decemberének emlékezetes napjait. Igét hirdetett **Tőkés László**, Temesvár egykori lelkipásztora. A testvéregyházak képviselői imádságos köszöntéseket mondtak, nevezetesen: **Alexandru Messian** görögkatolikus püspök, **Martin Roos** római katolikus püspök, **Zaharia Pereş** ortodox érsekségi előadótanácsos, **Gáll Sándor** erdélyi egyházkerületi kancellár – aki **Kató Béla** református püspök üzenetét tolmácsolta –,

Andrei Ghidali, a temesvári zsidó hitközség vezetőségi tagja, **Ionel Tuţac** baptista egyházközösségi elnök, **Ilie Albiciuc** ukrán ortodox esperes, valamint **Kovács Zsombor** evangélikus-lutheránus lelkipásztor.

Az ökumenikus emlékünnepele után a templom előcsarnokában évfordulós emléktáblát avattak. **Ungor Csaba** temesvári szobrászművész munkáját együtt lepelték le **Tőkés László**, **Lomnici Zoltán**, az Emberi Méltóság Tanácsának elnöke, valamint **Bálint Benczédi Ferenc** erdélyi unitárius püspök, jelen volt **Szunai Miklós** magyarországi vállalati vezető is, az EMT főtitkára, aki az emléktábla felállítását adományával támogatta. Az emlékezők megkoszorúzták a **népfelkelés 1989. december 15-i kitörését** megörökítő emléktáblát is

Az ökumenikus ünnepségsorozat felemelő eseménye volt **Juhos Gábor** maratonfutó megérkezése, aki

a Temesvár–Nagyvárad–Menyő–Kolozsvár–Déva–Temesvár útvonalat követő, **Via Revolutiae** elnevezésű maratoni futásával tisztelgett a negyedszázados évforduló előtt.

December 19. • Temesvár, Új Ezredév Református Központ

Évfordulói könyvbemutatók

Az Új Ezredév Református Központban, **Gazda István** házigazda lelkipásztor igei vezetője után mutatták be a következő köteteket: **Szőczy Árpád**: *Temesvár – A romániai forradalom igaz története*; **Antal János–Joel David**: *Rev. Revolution*; **Nagy Attila**: *Egy forradalom a média tükrében*, illetve *Temesvár – Románia Csillaga árnyékában*, továbbá **Antal János**: *Revisionists Seek Revenge*; **Molnár Kálmán**: *Szilágysági* ▶

➤ *szabadító karácsony. Tövisháti emlékezések és Molnár János: Szigorúan ellenőrzött evangélium c. munkáinak bővített újrakiadásai, valamint Borbély Zoltán Attila: Az erdélyi magyar politikai érdekképviselet negyed évszázada című munkája.*

December 20. • Nagyvárad, Egyházkerületi Székház

Megemlékezés a temesvári népfelkelés 25. évfordulóján

Színielőadás. Kiállításmegnyitó

Nagyvárad is megemlékezett a '89-es események 25. évfordulóján. Ezen a napon elsőként a lyukas forradalmi román zászlót tűzték ki **Tőkés László** európai parlamenti képviselő központi irodájának homlokzatára. Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke és **Szilágyi Zoltán**, az Erdélyi Magyar Néppárt alelnöke szolt az utcán egybegyűltekhez. Ezt követően az Egyházkerületi Székház dísztermében megemlékező pódiumbeszélgetésre került sor, amelynek keretében Tőkés László, **Győri Béla** egykori rádiós szerkesztő és **Hermán M. János** református lelkész, egyetemi tanár idézték fel a kommunista diktatúra bukását megelőző időszak hangulatát és történéseit. A fórumot követően Nagyváradon is megnyitották a **Temesvárról Európába** című kiállítást, amelyet **Tőkés Máté** szervező mutatótt be a közönségnek. Az est **Székelyhidí Ágoston Végítélet** című, az 1989-es decemberi eseményekről szóló röviddrámájának előadásával zárult, **Meleg Vilmos** rendezésében.

December 21. • Menyő, református templom és művelődési ház

Menyői zárandoklattal zárult az 1989-es Temesvári Emlékhét. Igét hirdetett **Tőkés László** egykori temesvári lelképásztor, akit huszonöt évvel ezelőtt ebbe a szilágysági kis zsákfaluba helyezett át az államhatárral cinkos Papp László püspök. A népes templomi gyülekezetet **ifj. Paniti-Teleky Zoltán** lelképásztor köszöntötte, aki a sorsára maradt kicsiny református közösség gondjait is megosztotta a hallgatósággal. Alkalmi beszédében Menyő egykori lelképásztor a frissen elnyert Duna-díjjal járó jutalmának összegét ajánlotta fel a műemlék középkori templomát felújító gyülekezetnek.

A művelődési házban folytatódó megemlékezésen – többek között – **Nagy József Barna** EMNT-alelnök és **Hermán M. János** teológiai tanár szoltak, majd

Szilágyi István író és **Bálint Tibor** író özvegye, **Júlia** idézte fel Menyő szabadító karácsonyával kapcsolatos élményeit és emlékeit. **Ioan Chendeş** tartalékos főtörzsörmeister, Tőkés László egykori testőrségének tagja a románság szolidaritását juttatta kifejezésre. A fele-

melő szilágysági-partiumi együtllét **Molnár Kálmán** esperes újra kiadott könyvének bemutatójával, majd jókedvű szeretetvendégséggel ért véget. ➤

- ▶ **December 22.** • Nagyvárad, Lorántffy Zsuzsanna Református Egyházi Központ
Cigánygyermek karácsonya – angyaljárás

- December 23.** • Nagyvárad
EP-irodai munkakülés

- December 24.** • Nagyvárad-Olaszi, református templom
Karácsonyi templomi ünnepély

- December 25.** • Nagyvárad-Olaszi, református templom Ünnepi istentisztelet. Úrvacsoraosztás
• Nagyvárad
Karácsonyköszöntő éneklés a Szent László téren

- December 27.** • Nagyvárad, Egyházkerületi Székház
A Nagyvárad Asszonykórus és a Várad Dalnokok ünnep- és óévköszöntő hangversenye

- December 28.** • Nagyvárad
Az Erdélyi Magyar Néppárt Bihar megyei szervezetének óévi fogadása

- December 29.** • Nagyvárad, EP-iroda
EMNT–EMNP-s rendkívüli tanácskozás

1989: BEFEJEZETLEN FORRADALOM? A RENDSZERVÁLTOZÁS NEGYEDSZÁZADOS ÉVFORDULÓJÁRA EMLÉKEZTEK AZ EURÓPAI PARLAMENTBEN

Tőkés László európai parlamenti képviselő irodájának szervezésében a rendszerváltozás 25. évfordulója alkalmából konferenciát és kiállítást rendeztek az Európai Parlament brüsszeli székhelyén.

December 2-án **1989: Befejezetlen forradalom** címmel tartották meg a konferenciát, amelyet az ez alkalomból Brüsszelbe invitált látogatócsoport tagjaként Balázs Dénes érmihályfalvi református lelkipásztor nyitóárhata vezetett be.

Az eszmecserét a házigazda Tőkés László nyitotta meg. Beszédében felhívta a figyelmet arra, hogy **2014 jubileumi emlékév**, melyet szerte Európában a kommunista önkényuralom bukásának negyedszázados évfordulójaként tartanak számon. Ugyanakkor öt éve annak, hogy az Európai Parlament – húsz év késéssel – a kettős mércét félretéve végre a nemzeti szocializmussal egyetemben a nemzetközi szocializmus totalitárius diktatúráját is példás formában elítélte. Karácsony adventjében emlékeztetett: negyed század után sem szabad megfeledkeznünk a kelet-közép-európai rendszerváltoztató folyamat **vallási-erkölcsi dimenziójáról**. Az Úr eljövételének gazdag jelképisége egyebek mellett a romániai Temesváron teljesedett ki, ahol a könnyörtelen Ceaușescu-rezsimmel egy kicsiny magyar református közösség szállt szembe, mígnem „a történelembé belépő, újszülött Jézus a karácsony legszebb ajándékaként szabadította meg országunk népét a zsarnokságtól.” De huszonöt évvel a rendszerváltoztató események után még mindig kérdőjeles formában beszélünk egy **„befejezetlen forradalomról”**, hiszen 1989 decembere csak kezdete volt egy

olyan folyamatnak, amely kisebb-nagyobb kitérőkkel, megtorpanásokkal és eltévelyedésekkel, a kommunista viszonyok időnkénti visszarendeződésével, majd az időközben elakadt változások meg-megújuló lendületével mindmáig tovább tart. „Akárhogyan is történt volna, és a magunk mögött hagyott időben akármennyi keserű csalódás is ért volna bennünket: az **Annus Mirabilis 1989** felemelő eseményeinek jelentőségét és súlyát semmiképpen sem szabad lekicsinyelnünk vagy relativizálnunk” – mondotta Tőkés László, hozzátéve: a szovjet glasztnoszty, a lengyel szolidaritás, a magyarországi határnyitás, a balti élőlánc, a berlini fal lebontása vagy Románia „szabadító karácsonya” olyan **alapot** és **örökséget** jelentenek számunkra, amelyekre bizton lehet építeni. Minden pillanatot meg kell ragadnunk, hogy a rendszerváltozás folyamatát **viszszafordíthatatlanná** tegyük, és amit az előttünk járók elkezdtek, azt méltóképpen betetőzzük és kiteljesítsük – vélte az EP-képviselő, majd azzal zárta, hogy a „befejezetlen forradalom” negyedszázados évfordulójának ez a legfőbb üzenete népeink és Európa számára.

Andrej Kovacsev bolgár néppárti EP-képviselő arról beszélt, hogy a nyugat nagyot hibázott, amikor a kommunista diktatúra bukása után elnézően elfogadta, hogy az egykori kommunista vezetők újból meghatározó szerepet játszanak, hogy átmentsék addigi hatalmukat pénzügyi és médiahatalom formájában. A keletnémet lusztrációs gyakorlat ugyanis azt mutatja, hogy kellő politikai akarat esetén a többi kommunista országban is lehetséges lett volna tisztább közéletet teremteni.

➤ A magyar országgyűlés külügyi bizottságának elnöke, a rendszerváltó nemzedék jeles képviselője, **Németh Zsolt** arról beszélt, hogy a múlt és a jövő erői mind a mai napig harcolnak egymással, és ez Romániában sincsen másképp. A volt kommunista hatalomhoz köthető erők befolyása még ma is erős, az erdélyi magyarok számára a szabadság ígérete minden eddig meghozott áldozat ellenére még mindig nem tekinthető teljesnek, amíg Románia olyan módon korlátozza a tulajdont, mint azt teszi most a Székely Mikó Református Kollégium visszaszolgáltatása körüli botrányos döntésekkel. Klaus Johannis megválasztásával viszont a román–magyar kapcsolatok is új esélyt kaphatnak, hiszen az új elnök szász, ennek folytán nyilván érzékenyebb a kisebbségi élet nehézségei iránt.

Schöpflin György fideszes EP-képviselő a puha átmenet visszásságaira hívta fel a figyelmet. A régi rendszerhez kötődő, de az új helyzetben fontos pozíciókat elfoglaló új nomenklátúra magához kötötte a balliberális értelmiséget, és ez egyfajta kettős hatalomgyakorlást eredményez.

Sandra Kalniete lettországi néppárti képviselő arra hívta fel a figyelmet, hogy hazája még mindig egy, a Szovjetunió idejében folytatott etnikai kolonizáció következményeivel küszködik. **Tunne Kelam** észt néppárti képviselő arról beszélt, hogy a kommunizmus alól kiszabadult országoknak értékálló társadalmakká kell válniuk, a demokrácia formai követelményeinek teljesítése nem elégséges.

A temesvári **Gazda Árpád**, akit 1989 decemberében Tőkés Lászlóval együtt tartóztattak le, akit négy napig fogva tartottak, vertek és vallattak, azt a hiedelmet cáfolta, hogy a forradalom a titkosszolgálatok munkája lett volna. Azok a románok és magyarok, akik életüket kockáztatva december 16-án a tömeg és az események élére álltak Temesváron, a helybeliek által ismert és megbecsült emberek voltak, nem pedig ügynökök. A hírszerző szolgálatok bizonyosan jelen voltak a forradalmi események idején, de sokkal inkább megfigyelőként, semmint az események alakítójaként.

A Marosvásárhelyről érkező **Fodor Imre** arra hívta fel a figyelmet, hogy Tőkés László egy olyan családból származik, amelynek tagjai különböző formában ugyan, de már korábban is kiálltak a rendszer ellen.

A konferencia után **Temesvárról Európába** címmel nyílt meg az a kiállítás, amely a hallgatás falának ledöntése évfordulóján kívánt megemlékezni a forradalomról. A labirintusszerűen elkészített installáció az **IJ Communications** cég munkája, eszmei hátterét **Molnár János** kutató, történész alapozta meg.

A temesvári **Dumitresc család kórusa** által előadott énekek által színesített eseményen Tőkés László elmondta: a tárlat arról a hosszú útról szól, melyet az elmúlt 25 évben tettünk meg a Ceaușescu-diktatúra csúfos bukásától **Romániának az Európai Unióhoz** való csatlakozásáig. És ez az út még korántsem ért véget. „A romániai magyarok számára ennek az útnak kitüntetett része Erdély útja Európába. Azt lehet mondani ugyanis, hogy a kisebbségben élő erdélyi magyaroknak még a többségi románoknál is hosszabb utat kell megtenniük ahhoz, hogy végre itthon érezhessék magukat Brüsszelben, és az egyesült Európa

teljes jogú polgáraivá váljanak.” – emlékeztetett az EP-képviselő, hozzátéve: „Kiállításunk ezen a hosszú úton kalauzol végig bennünket, mely éppen olyan hosszú, mint Isten népének a pusztai vándorlása, és amelynek eddigi 25 esztendeje értelemszerűen azt sugallja, hogy viszontagságos vándorlásunk jelképes 40 évének közel a fele még mindig hátravan.”

Az Európai Néppárt magyar delegációja nevében a rendszerváltás egyik közismert személyisége, **Deutsch Tamás** arra mutatott rá, hogy a kontinens huszadik századi történelmét két szörnyű diktatúra határozta meg. **Lech Walesa** és **Vaclav Havel** mellett nekünk is van hősünk, aki köztünk jár, és az Tőkés László. A Néppárt román küldöttsége nevében felszólaló **Cristian Preda**, aki még egyetemistaként követte az 1989-es népfelkelést, a forradalmat a szolidaritás csodás megnyilvánulásaként értékelte. Mint mondotta, sokan arról vitáznak, honnan indult a forradalom. Világos, hogy a népfelkelés december 16-án Temesváron vette kezdetét, és szégyenteljes, hogy a román szocialisták kezdeményezésére Tőkés Lászlótól el akarják venni azt az emlékművet, amelyet a húszéves évfordulón forradalmi szerepének elismeréseképpen adományozott neki **Traian Bănescu** államfő.

A felszólalók sorát **Manfred Weber**, az Európai Néppárt frakcióvezetője zárta, aki azt hűzta alá, hogy pártja és frakciója büszke arra, hogy soraiban olyan személyiségek vannak, mint a romániai rendszerváltás elindítója, Tőkés László. „Gratulálok kiállításához, és örülök, hogy együtt dolgozhatunk önnel” – zárta szavait a német konzervatív politikus.

TŐKÉS LÁSZLÓ KONFERENCIANYITÓ BESZÉDE

Két héttel ezelőtt a Lengyelországból induló és Közép-Európa országain végighaladó „Szabadság Expressz” végállomásán, Brüsszelben kötött ki, beszédes jelképe gyanánt annak, hogy a szovjet kommunizmus uralma alól 25 esztendeje szabadult népeink és országaink **Moszkvából Brüsszelbe**, a diktatúrából a demokrácia irányába tartanak. Ez a vonat a romániai rendszerváltás kezdetét jelentő **Temesváron** is áthaladt – jeles eseményeként annak a **jubileumi emlékévnek**, melyet szerte Európában a kommunista önkényuralom bukásának negyedszázados évfordulója alkalmából tartanak. És ez az időutazásnak is beillő vállalkozás éppen jókor érkezett az egyesült Európa fővárosába, hiszen éppen öt éve annak, hogy Európai Parlamentünk, húsz év késéssel ugyan, de **2009 áprilisában**, a kettős mércét félretéve, végre a nemzeti szocializmussal egyetemben a nemzetközi szocializmus totalitárius diktatúráját is példás formában elítélte.

Karácsony Adventjében vagyunk. „Adventus Domini” – latin kifejezéssel élve, az Úr eljövételéről szól **1989** csodálatos esztendeje, amikor is a berlini fal túloldalán élő rab népek újkori „**babiloni fogságukból**” sorra kiszabadultak. **Luther Mártonnak** „az Egyház babiloni fogságáról” szóló megfogalmazását kölcsönözve egy negyed század után sem szabad megfeledkeznünk a kelet-közép-európai rendszerváltató folyamat **vallási-erkölcsi dimenziójáról** – példának okáért

arról, hogy főpapi szolgálata kezdetétől fogva milyen meghatározó szerepet játszott abban **II. János Pál** pápa és a lengyel katolicizmus, vagy éppen az evangélikus egyház ébredéséről a volt Kelet-Németországban.

Az Úr eljövételének gazdag jelképsége viszont a romániai **Temesváron** teljesedett ki, ahol a könyörtelen **Ceausescu-rezsim** már-már elviselhetetlen körülményei között egy kicsiny magyar református közösség hitből fakadó, cselekvő bátorsággal szállt szembe a gyilkos **heródesi hatalommal**, mígnem a történelembé belépő, újszülött **Jézus** a karácsony legszebb ajándékaként szabadította meg országunk népét a zsarnokságtól.

Huszonöt évvel a rendszerváltató események után még mindig kérdőjeles formában beszélünk egy „**befejezetlen forradalomról**”. Igen, világosan kell látnunk, hogy ami akkor történt, az semmiképpen sem sorolható **a lezárt múlt** történelmi kategóriájába, hanem sokkal inkább csak kezdete volt egy olyan **folyamatnak**, amely kisebb-nagyobb kitérőkkel, megtorpanásokkal és eltévelyedésekkel, a kommunista viszonyok időnkénti visszarendeződésével, majd az időközben elakadt változások meg-megújuló lendületével mindmáig tovább tart. Kezdetől fogva s azóta is: **a meghaladott múlt** birkózik **a remélt jövendővel** – egy negyed század megszenvedett tanulságaival figyelmeztetve arra, amit **Pál apostol** ekképpen köt a lelkünkre: „Annakokáért a szabadságban, amelyre minket Krisztus megszabadított, álljatok meg, és ne kötelezzétek meg ismét magatokat a szolgaságnak igájával” (Gal 5,1).

Akárhogy is történt volna, és a magunk mögött hagyott időben akármennyi keserű csalódás is ért volna bennünket: az **Annus Mirabilis 1989** felemelő eseményeinek jelentőségét és súlyát semmiképpen sem szabad lekicsinyelnünk vagy relativizálnunk. A szovjet glasznoszt, a lengyel szolidaritás, a magyarországi határnyitást, a balti étlánc, a berlini fal lebontása vagy Románia „szabadító karácsonya” olyan **alapvetést** és **örökséget** jelentenek számunkra, amelyre bizton lehet építeni, nyomvonalán pedig tovább lehet haladni a demokratikus átalakulás, a történelmi megbékélés és az európai egységesülés akkor elkezdett útján.

Most is adventi várakozásban élünk. Az Úr eljövele és szabadítása egy olyan „**kegyelmi idővel**” ajándékozott meg bennünket, mely a cselekvés, a változások és az építés kereteit, lehetőségét és feltételeit teremtette meg és kínálja számunkra. Ezt a „kegyelmi időt” vétek és felelőtlenség volna elszalasztanunk. Élnünk kell vele, és minden pillanatát meg kell ragadnunk, hogy a rendszerváltás folyamatát **visszafordíthatatlanná tegyük**, és amit az előttünk járók elkezdtek, azt méltóképpen **betetőzzük** és **kiteljesítsük**. – A „befejezetlen forradalom” negyedszázados évfordulójának ez a legfőbb üzenete népeink és Európa számára.

Brüsszel, 2014. december 2.

Tőkés László

25 ÉV UTÁN TÁRLATNYITÓ BESZÉD

„**Temesvártól Brüsszelig**” – ez a címe most megnyíló kiállításunknak. „**Erdélyből Európába**” – ez volt az egyik jelszava európai parlamenti választási kampányainknak.

Mindkét megfogalmazás arról a hosszú útról szól, melyet az elmúlt 25 évben tettünk meg: a Ceausescu-diktatúra csúfos bukásától **Romániának** az **Európai Unióhoz** való csatlakozásáig. És ez az út még korántsem ért véget.

A romániai magyarok számára ennek az útnak kiüntetett része Erdély útja Európába. Azt lehet mondani ugyanis, hogy a kisebbségben élő erdélyi magyaroknak még a többségi románoknál is hosszabb utat kell megtenniük ahhoz, hogy végre itthon érezhessék magukat Brüsszelben, és az egyesült Európa teljes jogú polgáraivá váljanak.

Kiállításunk ezen a hosszú – kettős – úton kalauzol végig bennünket, mely – mondhatni – éppen olyan hosszú, mint Isten népének **a pusztai vándorlása**, és amelynek eddigi **25** esztendeje értelemszerűen azt sugallja, hogy viszontagságos vándorlásunk jelképes **40** évének közel a fele még mindig hátravan.

A megtett útra visszatekintve, első logikus kérdésünk így hangzik: **honnan indultunk**. Ceausescunak és feleségének az országából, akiknek neve az izráeli **Akháb** és **Jezábel** uralmát asszociálja. A volt „Kondukátor” siralmas árvaházai viszont **Heródes** király könyörtelen gyermekgyilkosságát idézik emlékezetünkbe. Országnyi lágerként fogtak körül bennünket az országhatárok, a román diktátor diabolikus falurombolási terve pedig a tálib kultúraellenesség módjára veszélyeztette egész épített és társadalmi-nemzeti örökségünket. A '80-as évek végén már közel álltunk ateista **Albániához**, hiszen magyar bibliáinkat papírmalomban zúzták be, és vécépapírt gyártottak belőlük...

Innen indultunk: népünk és egyházaink újkori „**babiloni fogságából**”. A bűnös és gyilkos kommunizmus kilátástalanságából – melyet a **berlini fal** módjára,

hermetikusan lezárt országhatárok választottak el Európa jobbik felétől, a szabad világtól. Egy olyan világból, melyben embert az embertől, embert az Istentől, magyart a romántól a bizalmatlanság, a félelem és a gyűlölet falai tartottak távol egymástól.

Ebből, a falak labirintusa által körülhatárolt, zárt rendszerből tört ki hősiességgel temesvári magyar református gyülekezetünk – lebontva először is **a hallgatás falát**, kimondva az igazságot és szembeállva a kommunista diktatúrával. **Dávidként** szállva szembe **Góliáttal**, **Péter** apostollal együtt, hittel vallottuk, hogy: „Istennek kell inkább engedni, hogynem az embereknek” (Csel 5,29).

Ekkor egész **Kelet- és Közép-Európában** kártyavárként omoltak össze az embereket és a nemzeteket egymástól elválasztó falak, és – a mostani kiállítás labirintusának „térképe” útvonalán – végre mindannyian **Európa felé** elindulhattunk.

Az elmúlt negyed századra visszatekintve, másik alapkérdésünk tehát az, hogy: **merre tartunk**. A kérdés felvetésében és a múlt felidézésében, egykori és eddigi harcainkban már benne is foglaltatik a válasz. A hajdani vándor népek hagyományos irányvonalát követve: elindultunk keletről nyugat felé. Csakhogy ez az út immár nem a „barbárság” hódító útja, hanem **az egyesült Európa** „nyugati” béketerve: a megbékélés, a szabadság, az igazságosság, az emberi és a nemzeti jogok, a hit és a tudás új világa.

Azok a Testvéreink, akik Erdélyből és Temesvárról mostanra Brüsszelbe érkeztek és mindazok a kelet-közép-európai népek és országok, melyek **1989** után az Unióhoz csatlakoztak – mi, valamennyien ezen az úton együtt haladunk, és bízunk abban, valamint teszünk azért, hogy célba érjünk, és reményeinkben ne csalatkozzunk.

Brüsszel, 2014. november 2.

Tőkés László
európai parlamenti képviselő

A HONGKONGI DEMOKRÁCIÁÉRT

December 3-án az Európai Parlament ún. bizottsági hete keretében **Tőkés László** EP-képviselő kezdeményezésére az Emberi Jogok Albizottság (DROI) közmeghallgatást szervezett „A véleménynyilvánítás szabadságát és a demokráciát érintő kihívásokról Hongkongban, a közelmúlt eseményeinek tükrében” címmel. Mint ismeretes, szeptember végén több tízezres békés tömeg vonult ki és foglalta el **Hongkong** egyik

legfontosabb pénzügyi negyedét, azzal a jogos követeléssel, hogy a 2017. évi kormányzótárasztáson szabadon állíthassanak jelöltet, és a kínai kormánzatnak ne legyen ebbe semmiféle beleszólási joga. A két hónapja tartó „Esernyős Forradalom” következtében Hongkong belvárosában megbénult a forgalom, és a rendőrség erőszakkal lépett föl a nagyrészt diákokból álló tüntetők ellen, akik a választási rendszer demokratizálását és Leung Csun-jing kormányzó lemondását követelik. A feszültséggel teljes helyzet mindmáig nem rendeződött.

A mai közmeghallgatáson elsőként **Law Yuk-kai**, a Hongkongi Emberi Jogi Monitor (Hong Kong Human Rights Monitor) szervezet igazgatója szólalt föl, aki távkapcsolás útján az Európai Unió hongkongi kirendeltségéről számolt be a legutóbbi fejleményekről. A szervezet a tüntetések kezdete óta független megfigyelőket rendelt az utcákra, akik a rendőrség erőszakos fellépését vizsgálják, valamint az emberi jogok érvényesülését ellenőrzik. **Peking** nyomása alatt a civil szféra állandó fenyegetettség alatt áll, és mozgásterük is nagyon korlátozott. A megfigyelő a nemzetközi közösséget, illetve az EU-s intézményeket arra szólította föl, hogy folytassanak párbeszédet a hongkongi hatóságokkal a helyzet politikai rendezése érdekében. Ugyanakkor azt kérte, hogy az EU tegyen az eddiginél is nagyobb erőfeszítéseket, hogy Peking ne csorbítsa a hongkongi demokráciát és jogállamiságot.

Wong Wai-Kwok Benson, a hongkongi baptista

egyetem előadója arra figyelmeztetett, hogy Peking befolyása a hongkongi oktatási rendszerben egyre nyomasztóbb, hiszen a kínai hatóságok azt a „politikai agymosás” eszközeként használják, a Kínai Kommunista Párt propagandája szolgálatában.

Sharon Tam Kang Sheung, az Emberi Jogok Kínában (Human Rights in China) nevű civil szervezet igazgatója a békés megoldást megtalálása mellett szállt síkra. Hongkong nem Kína belügye, hangsúlyozta, ezért az Európai Uniónak határozottan kell fel kell lépnie elnyomó törekvéseivel szemben. A Lisszaboni Szerződés 21. cikkelyének szellemében emlékeztetett, hogy „az Unió nemzetközi szintű fellépése azon elvekre épül, amelyek létrehozását, fejlődését és bővítését vezérelték, és arra irányul, hogy ezek érvényesülését a világ többi részén is előbbre vigye”. Ezek az alapelvek: a demokrácia, a jogállamiság, az emberi jogok és az alapvető szabadságok egyetemes és oszthatatlan volta, az emberi méltóság tiszteletben tartása, az egyenlőség és a szolidaritás elvei. Kína csupán akkor lehet az Uniónak megbízható partnere, hogyha ezen értékeket tiszteletben tartja – hangsúlyozta.

Tőkés László felszólalásában arra emlékeztetett, hogy 2009 áprilisában az **Európai Parlament** elítélte a kommunista diktatúra bűneit, az európai lelkiismeretről és totalitarizmusról szóló indítvány megszavazása által. Ebben az összefüggésben, miközben egyre csak a **kommunista múlt örökségéről** beszélünk, negyed évszázad elteltével arról sem szabad megfeledkeznünk, hogy a világ egyes országaiban, úgymint **Kínában, Észak-Koreában** és **Kubában** a totalitárius kommunista diktatúra tovább él, és továbbra is szedi áldozatait. Miközben a kelet-közép-európai kommunista visszarendeződés ellen – méltán – emeljük fel szavunkat, a tovább élő kommunizmus ellen is fel kell lépünk; ez esetben pedig nem szabad hagyunk, hogy a kommunista Kína Hongkongot bekebelezze – mondotta. Románia emberi jogi helyzete az ország belügye, hangoztatta egykor Ceaușescu. Hasonlóképpen mondja ezt a világnak a mai Kína. Azonban világosan ki kell nyilvánítatunk, hogy itt nem beavatkozásról, hanem az egyetemes emberi jogok ügyéről van szó, és ezen a téren nincs helye engedménynek – zárta beszédét erdélyi képviselőnk.

LEVÉL AMERIKÁBA

Tiltakozó levelet juttatott el **John Kerry** amerikai külügyminiszterhez a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Református Kollégium visszaállamosítása miatt Tőkés László európai parlamenti képviselő. Erdélyi képviselőnk ugyanakkor az amerikai kongresszus azon huszonegy képviselőjét is tájékoztatta a botrányos fejleményekről, akik 2013. június 13-i megkeresésükben arra kérték Kerry külügyminisztert, hogy erőteljesen lépjen fel a román kormánynál annak érdekében, hogy az állam maradéktalanul szolgáltassa vissza a magyar egyházak 1945 után

elkobzott tulajdonait. A kongresszusi képviselők – köztük **Ileana Ros-Lehtinen**, a képviselőház külügyi bizottságának volt elnöke, **Christopher Smith**, az amerikai Helsinki Bizottság társelnöke, valamint **Andy Harris**, **Marcy Kaptur** és **David Joyce**, a kongresszusi magyar csoport (Hungarian Caucus) három társelnöke – annak idején azt is kérték, hogy a külügyminiszter tájékoztassa a román kormányt arról, hogy az Amerikai Egyesült Államok szoros figyelemmel kíséri a Székely Mikó Református Kollégium tulajdonjogával kapcsolatos fejleményeket. ➤

➤ A kisajátított ingatlanok maradéktalan visszaszolgáltatása alapfeltétele volt Románia NATO-, illetve EU-csatlakozásának. Az amerikai képviselőház már 2005-ben kemény hangvételű politikai üzenetet küldött Romániának, amikor ellenvetés nélkül elfogadta azt a határozati javaslatot, amely a kommunizmus alatt elkobzott romániai egyházi ingatlanok igazságos, méltányos és gyors visszaszolgáltatását sürgette. Mindezek fényében egyenesen „hadüzenetnek” tekinthető tehát a ploiești-i táblabíróság politikailag motivált november 26-i döntése a **Székely Mikó Református Kollégium** (képünkön) visszaállamosításáról.

Már a 90-es évek legelején egyértelművé vált egyébként, hogy a többségi nacionalizmus ellenérdekelt az erdélyi magyar történelmi egyházak vagyonának visszaszolgáltatásában, és időhúzásra rendezkedett be. Ennek eredményeképpen az erdélyi magyar történelmi egyházak jogos tulajdonaiknak csupán felét vehették birtokba mind

a mai napig, tulajdonképpen használatukba pedig az ingatlanok alig egyharmada került, és nemzetközi nyomásgyakorlás nélkül itt sem tartanánk!

A **restitúció** akadályozása sajnálatos módon elérte célját: az erdélyi magyar felekezeti oktatás egykori, közel ezer intézményéből egyházaink alig háromtucatnyit tudtak visszaállítani a rendszerváltozás óta. A Székely Mikó Református Kollégium épületének visszaállamosítása tehát a magyar nyelvű felekezeti oktatás elleni, egyházi és etnikai színezetű orvtámadásként értelmezendő, ami súlyos alkotmányellenességi és alapvető emberi jogi vonatkozású aggályokat vet fel.

Az erdélyi magyar történelmi egyházak 2001-ben kiadták a *Jussunkat követeljük* című, angol nyelvű kiadványt, melyet európai és tengerentúli politikai fórumokhoz juttattak el. Az erdélyi egyházi ingatlanvagon visszaszerzéséért vívott meddő küzdelmet bemutató és nemzetközi támogatást kérő kiadvány összesítő kimutatása szerint a román kommunista rendszer több mint 2140 ingatlant kobozott el az erdélyi magyar történelmi egyházaktól. Bár az **Erdélyi Magyar Történelmi Egyházak Előljáróinak Állandó Értekezlete** minden rendelkezésére álló eszközzel küzdött az erdélyi felekezeti ingatlanvagon visszaszerzéséért, de még az **RMDSZ** huzamos kormánybeli szerepvállalásával sem sikerült rendezni ezt az erdélyi magyar közösség számára létfontosságú kérdést.

Az erdélyi magyar egyházak továbbra sem részjogokat igényelnek, hanem a *restitutio in integrum* elve alapján történő visszaszolgáltatási folyamat felgyorsításában és mielőbbi lezárásában érdekeltek – áll az USA külügyminiszterének és több képviselőjének küldött tájékoztatójában.

JUBILEUMI ESEMÉNYEK ELŐZETESE

December 11-i nagyváradi sajtótájékoztatóján **Tőkés László** erdélyi európai parlamenti képviselő a negyedszázaddal ezelőtt kitört **temesvári népfelkelés** és az azt követő romániai rendszerváltozás évfordulója kapcsán rendezendő jubileumi eseményeket ajánlotta a média képviselőinek figyelmébe.

Előbb azonban röviden vázolta ama aktuális geopolitikai és történelmi helyzetet, amelyben az évforduló megünneplésére sor kerül, európai kontextusba helyezve azt az elvárást és törekvést, ami az akkor elindult **rendszerváltozás** folyamatának **továbbvitelét** és **befejezését** célozza. Ez ugyanis számos volt kommunista országban sikeresebben zajlott le, mint Romániában, ahol a legutóbbi elnökválasztás eredményét is csupán ígéretesnek lehet mondani, de attól még messze állunk, hogy elmondhassuk: 1989 hőseinek álmai beteljesedtek.

Saját küzdelmeire, egyházi és politikai pályafutására utalva Tőkés László elmondta, az istentagadó kommunizmus és a nyomorító diktatúra ellen harcolva mindig szívesen emlékezik a nemzetek, nemzetiségek és felekezetek 1989-es összefogására, **szolidaritására**, **testvéri szeretetére**, ami azokban a sorsfordító de-

cemberi napokba megnyilvánult – sajnos, nem eléggé huzamosan. Az igazi vesztesége az eltelt 25 évnek éppen az, hogy az akkori **magyar egység** és előzménytelen **magyar-román egymásra találás** folyamatosan erodálódott, s mára nem sok maradt belőle.

De ha 1989 után csalódnunk kellett, reményeink szerint a 2014 végén elindulni látszó folyamatokban nem kell majd csalatkoznunk – mondta Tőkés László –, kifejtve: „Jelek szerint a 2014. esztendő 1989 sorsfordító esztendejével állítható párhuzamba: az ideai államelnök-választás elsöprő sikere a negyedszázada elkezdődött rendszerváltozás folytatása előtt nyitja meg az utat. A kommunista diktatúra egykori bukásához hasonlóan most a posztkommunista rezsim végleges összeomlása kezdődhet el. A 25. évfordulónak ez lehet a legnagyobb ajándéka. Ráadásul a német eredetű Klaus Johannis személye körül egy olyan román és erdélyi magyar nemzeti-országos egység alakult ki, amilyenre 1989, a Ceaușescu-ellenes népi felkelés óta nem volt példa.”

A jubileum kapcsán arra hívta fel a figyelmet, hogy romániai forradalom 25. évfordulója alkalmából sorra kerülő, a **'89-es Temesvári Emlékbizottság** és az Er- ➤

► **erdélyi Magyar Nemzeti Tanács**, valamint a **társzervezők** által megtervezett események december 2-án **Brüsszelben** debütáltak egy emlékkonferenciával és kiállítással, a 15–21. közötti évfordulói emlékhét további helyszínei: **Budapest, Temesvár, Nagyvárad** és a szilágysági **Menyő**. A felsorolt helyek már önmagukban is azt jelképezik, hogy a Temesvárról útjára in-

dult romániai rendszerváltás egyszerre számít hazai román, közös magyar, valamint európai – nemzetközi – ügynek.

A sajtótájékoztatón a média képviselői kézhez kapták Tőkés László **Memento Temesvár 1989** című nyilatkozatát, illetve a jubileumi események programtervét magyarul és románul.

MEMENTO TEMESVÁR 1989

„Befejezetlen forradalom?“, „Annus mirabilis 1989“, „Temesvárról Európába“, „25 év után – a múltból a jövőbe“ – ezen és ezekhez hasonló címek és témák jegyében zajlanak a temesvári, illetve romániai forradalom **25. évfordulója** alkalmából sorra kerülő megemlékezéseink és rendezvényeink, öt helyszínen. A kezdetet 2014. december 2-án **Brüsszel** jelentette. A december 15–21. közötti évfordulói emlékhét további helyszínei: **Budapest, Temesvár, Nagyvárad** és a szilágysági **Menyő**. A felsorolt helyek már önmagukban is azt jelképezik, hogy a Temesvárról útjára indult romániai rendszerváltás egyszerre számít hazai **román**, közös **magyar**, valamint **európai** – nemzetközi – ügynek.

A '89-es Temesvári Emlékbizottság és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, valamint társzervezőik által létrehozott, gazdag **eseménysorozat** a következőkből áll: emlékülés, kiállítások, jubileumi gálaműsor, konferencia, ökumenikus templomi ünnepély, emléktábla-avatás, könyvbemutatók, maratonfutás és más alkalmi események.

Célunk mindezek által nem csupán a **hiteles múltidézés** – a gyakori elhallgatás és történelemhamisítás ellenében –, hanem legalább ennyire az 1989-ben elkezdődött, de idő- és menetközben eltérített vagy visszafordított és azóta is „befejezetlen” **rendszerváltás folytatása**, ügynek előbbre vitele.

Ebből a szempontból jelképes értékkel bír az egykori rendszerváltatók és szabadságharcosok egész sorának a megszólalása – élükön **Orbán Viktor** miniszterelnökkel és **Áder János** államelnökkel. Román és külföldi vendégeink szintén ebbe a sorba illeszkednek bele.

Román–magyar viszonylatban mély sajnálattal kell megállapítanunk, hogy az 1989-béli nemzeti egymásra találás, a **„Temesvár szellemeként”** aposztrofált nemzeti összefogás ma már a múlté.

Temesváron a többségi románok és a háttérbe szoruló magyarok külön ünnepeket. Példának okáért míg Budapesten az Országgyűlés éjsze alatt a **Magyar Tudományos Akadémia** ad helyt évfordulói rendezvényünknek – ezzel szemben idehaza a temesvári **Román Opera** utóbb nem volt hajlandó rendelkezésünkre bocsátani épületét. A kialakult viszonyok láttán, meglévő román barátainkkal együtt még inkább arra kell törekednünk, hogy megmentjük és tovább vigyük az 1989-es **nemzeti összefogás, tolerancia és szolidaritás**, valamint **az egyházi ökuménia** hagyományát, melyek a temesvári népfelkelés legfontosabb vívmányai közé számítanak.

Jelek szerint a **2014.** esztendő **1989** sorsfordító esztendejével állítható párhuzamba: az ideai államelnök-választás elsőprő sikere a negyedszázada elkezdődött rendszerváltás folytatása előtt nyitja meg az utat. **A kommunista diktatúra** egykori bukásához hasonlóan most **a posztkommunista rezsim** végleges összeomlása kezdődhet el. A 25. évfordulónak ez lehet a legnagyobb ajándéka. Ráadásul a német eredetű **Klaus Johannis** személye körül egy olyan román és erdélyi magyar **nemzeti-országos egység** alakult ki, amilyenre 1989, a **Ceaușescu-ellenes** népi felkelés óta nem volt példa.

Most, az „ellopott forradalom” 25. évfordulóján remélnünk lehet – de tennünk is kell érte –, hogy miként Magyarországon 2010-ben, azonképpen nálunk is útjára induljon **a második rendszerváltozás**.

Erdélyi magyar nemzeti közösségünknek viszont arra kell törekednie, hogy megőrizze azt a páratlan – mintegy 85%-os – **akcióegységet**, melyet az államfő-választáskor tanúsított.

Az ideai jeles évfordulón vissza kell szerezni a változásokba, a szabadságba, az igazságba és a demokráciába vetett hitünket. **1989**-ben bízunk, reménykedünk, lelkesedünk és cselekedünk – de utóbb keserűen csalódnunk kellett. **2014** után nem volna szabad megismétlődnie ugyanennek.

Isten után elsősorban rajtunk, Románia népén áll, hogy milyen lesz a folytatás. Új államelnökünknek kiváltképpen nagy a felelőssége ebben. Saját szavai szerint: „fogadjuk meg, hogy mindazt, amit 1989 decemberében megnyertünk, sohasem fogjuk veszendőbe hagyni”. Úgy legyen!

Nagyvárad, 2014. december 11.

Tőkés László

TŐKÉS LÁSZLÓ KAPTA A 2014-ES DUNA-DÍJAT

Tőkés László erdélyi európai parlamenti képviselő, az 1989-es temesvári népfelkelés kirobbantója kapta a 2014-es Duna-díjat. Az elismerést Dobos Menyhért, a Duna Televízió vezérigazgatója adta át december 13-án a torockói Duna-házban, a székelyföldi és aranyos-széki székelyek találkozója keretében. Laudációt Izsák Balázs, a Székely Nemzeti tanács elnöke mondott.

Dobos az ünnepség előtt elmondta, azért ítelték harmadikként Tőkés Lászlónak a Duna-díjat, mert az ő bátorsága vezetett el 25 évvel ezelőtt a romániai kommunista diktatúra bukásához, és azóta is az öszszmagyarság érdekeiért harcol. „Számunkra ő a szabadság jelképe, és ezzel a díjjal szeretnénk tisztelni tevékenysége előtt” – jelentette ki a tévéigazgató. Felidézte, hogy a díjat olyan személyiségek számára hozták létre a televízió fennállásának huszadik évfordulóján, 2012-ben, akik sokat tettek a magyarság öszszefogásáért. Két éve Csoóri Sándor, a Duna Televízió megálmodója, tavaly Sára Sándor, az intézmény első elnöke kapta az elismerést, amely Melocco Miklós műalkotásából és pénzjutalomból áll. „Amikor mi teszünk valamit a mi szerény eszközeinkkel a Duna Televízióban, akkor ezeknek a díjazottaknak keressük a biztató tekintetét” – jelentette ki a Duna Televízió vezérigazgatója.

Tőkés László a díjátadó ünnepség után elmondta, hogy különösen közel áll szívéhez ez az elismerés, mert

azokat az időket idézi fel számára, amikor a Magyarok Világszövetsége elnökségi tagjaként maga is cselekvő részese volt a Duna Televíziót életre hívó munkának. „A kilencvenes évek elején szinte elállt a lélegzetünk a gondolattól, hogy a Duna Televízió a maga kommunikációs körébe vonhatja az egész Kárpát-medencei magyarságot. Nagy megtiszteltetés számomra, hogy Csoóri Sándor és Sára Sándor után én is ebben a kitüntetésben részesülhettem” – jelentette ki Tőkés a Duna-díjat megköszönő beszédében.

CSATLAKOZUNK A SZÉKELYFÖLDI PETÍCIÓHOZ!

2014. december 18-án ötödik napja gyűltek össze az emberek **Sepsiszentgyörgyön**, a Kovászna megyei prefektúra épülete előtt, hogy a magyar himnusz éneklésével tiltakozzanak az ellen, hogy **Marius Popi-că** prefektus bírságot szabott ki himnuszunk, nemzeti imádságunk éneklése miatt.

Az 1989-es temesvári felkelés és a romániai forradalom kitörésének 25. évfordulója alkalmából megemlékező nagyváradi közösségünk teljes mértékben azonosul székelyföldi testvérei azon álláspontjával, miszerint: „a 21. században, az Európai Unió tagjaként az a magatartás, mely üldöz egy kisebbségi nyelvet és szimbólumot, börtönnel fenyegeti a kisebbségi vezetőket, visszaállamosít, valamint szisztematikusan uszít az erdélyi magyarság ellen, nem méltó ahhoz a Romániához, mely 25 éve lerázta magáról a diktatúra, az elnyomás láncait, és a szabadság, a jogállamiság és az önkifejezés szabadsága mellett tette le a voksát”.

Ezennel **Nagyvárad** is csatlakozik a Sepsiszentgyörgyön elfogadott petícióhoz, melyet az ott egybegyűlt székely honfitársaink Románia kormányához intéztek. **Partiumi térségünk** magyarsága **Székelyföldre** ha- ▶

▶ sonlóan érdemi párbeszédet kíván saját autonómiája, valamint az erdélyi magyarság kulturális autonómiája ügyében.

A **petíció** követeléseinek értelmében, mi is kérjük Románia kormányától a következőket:

1. Ne szítsák az ellentéteket a Székelyföldön élő románok és magyarok között azzal, hogy elemi jogokat vitatnak el a magyar közösség tagjaitól!

2. Olyan törvényeket fogadjanak el, melyek lehetővé teszik a székelyföldi magyar közösség szimbólumainak használatát, identitásának, nyelvének és kultúrájának a megőrzését!

3. Hagyjanak fel a székely zászló, a magyar feliratok és a magyar himnusz üldözésével!

4. Tartsák tiszteletben a tulajdont, adják vissza a Mikót a református egyháznak, és adják vissza mindazt, amit államosítottak!

5. Tegyék lehetővé az érdemi párbeszédet Székelyföld autonómiájáról annak érdekében, hogy megnyugtatóan lehessen rendezni a székelyföldi magyarság sorsát!

6. Adjanak kulturális autonómiát az Erdélyben élő magyaroknak!

7. Hozzák létre a magyar kart a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemen!

8. Tegyék lehetővé, hogy a román nyelv mellett a magyar nyelv is legyen regionális hivatalos nyelv a Székelyföldön és más magyarlakta területeken!

9. Vessenek véget a székelyföldi gazdasági bojkottnak!

10. Romániának a kisebbségek, így a székelység is ugyanolyan alkotó része, mint a többségi nemzet. Mi is itt akarunk élni, mi is az otthonunknak akarjuk érezni Romániát. Tegyenek róla, hogy ne megtűrt idegenként gondoljanak ránk, hanem teljes jogú polgárokként lehessünk ennek az országnak az állampolgárai.

Emberi és nemzeti méltóságunk elleni súlyos sérelemként értékeljük **Claudiu Pop** Bihar megyei prefektus azon fenyegetését, hogy a román „lyukas zászló” nagyváradi kitűzése miatt bírságot fog kiróni **Tőkés László** európai parlamenti képviselőre. Az időközben tisztségéből leváltott Marius Popică váradi kollegája a román forradalom ellen követ el merényletet, amikor a román szabadság megszentelt szimbólumának kitűzését tilalom alá helyezi.

Határozottan tiltakozunk a posztkommunista szellemiségű prefektusi önkény ellen. **Klaus Johannis** megválasztott államelnök beiktatásának előestéjén reménységünket fejezzük ki aziránt, hogy a rendszerváltás negyedszázados évfordulója Románia kisebbségpolitikája terén is új korszakot nyit, és „Temesvár szellemében” a régen várt **román-magyar megbékélés** végre bekövetkezik.

Nagyvárad, 2014. december 20.

Az 1989-es temesvári felkelés és a romániai forradalom kitörésének 25. évfordulója alkalmából megemlékező nagyváradi közösség

ÁDER JÁNOS: BŰNÖS POLITIKUSOK MÁRPEDIG VANNAK

Nincs kollektív bűnösség, nincs bűnös nemzet, csak bűnös politikusok vannak – jelentette ki Áder János magyar köztársasági elnök a Sándor-palotában a Magyar Állandó Értekezlet (MÁÉRT) részvevői előtt november 20-án.

Az államfő rövid köszöntőjében a 2014-es évet értékelve a magyarságot érintő fontosabb eseményei között említette, hogy 70 év után – október 30-án – megszületett az a szerbiai rendelet, amely eltörölte a Csúrog, Zsablya és Mozsor magyar lakosságának kollektív bűnösségét kimondó jogszabályt. Az államfő

hozzátette, őszintén reméli, hogy mások is meghallják majd e döntést és okulnak belőle.

A köztársasági elnök szerint az idei azért is volt fontos év a magyarságnak, mert a határon túl élő magyarok első alkalommal fejezhették ki politikai akaratukat az anyaországgal kapcsolatban.

Felidézte azt is, hogy 2014-ben, „az évfordulók esztendejében” emlékeztünk meg az első világháborúról kitörésének századik évfordulóján, a holokausztról annak hetvenedik évfordulóján, a 25 évvel ezelőtti rendszerváltásról, valamint Magyarország NATO-hoz és az Európai Unióhoz való csatlakozásáról.

A rendszerváltásra utalva emlékeztetett arra, hogy 25 éve ilyenkor Magyarország már túl volt a „négyvenes” népszavazáson, és készülődött az első szabad választásra, ekkorra már leomlott a berlini fal, és már Prágában is megtartották az első tüntetést. Úgy fogalmazott, 25 éve ilyenkor „már erősödött szívünkben a remény”, hogy a politikai változások Romániát is elérik, és hogy a nemzetrészeket elválasztó szöges drótkerítések is végre leomlanak, továbbá azért is, hogy a történelmi bűnökről végre beszélni lehet és mindenki törlesztheti majd történelmi adósságát.

Áder János megjegyezte: volt, amire 25 évet kellett várni, és volt, amire még mindig várni kell.

A magyar köztársasági elnök Tőkés Lászlóval és Izsák Balázzsal, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Székely Nemzeti Tanács elnökeivel koccint

CIGÁNYGYERMEKEKET AJÁNDÉKOZOTT MEG TŐKÉS LÁSZLÓ

Az EP-képviselő központi irodája és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács idén sem feledkezett meg a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekekről. Az előző évek hagyományát folytatva a karácsonyi ünnepeket megelőzően **Tőkés László** EMNT-elnök és **Nagy József Barna**, a civil szervezet partiumi régióelnöke ajándékosomagokkal lepette meg több nehéz sorsú gyermeket.

Tavaly a Fekete-Körös völgyi szórványmagyarság gyermekei részesültek ajándékosomagokban, idén a szilágysági Menyőbe jutattak el csomagokat, december 22-én délelőtt pedig a Lorántffy Zsuzsanna Református Egyházközpont étkezdéjében fogadták az egyik váradvelencei iskola roma tanulóit. Az előkészítőket, elsőket és harmadikosokat **Mălan Katalin** iskolaigazgató, **Erdődi Enikő** és **Semendi Ibolya Mónika** tanítónő, valamint néhány szülő kísérelte el. Nagy József Barna köszöntötte a gyermekeket, bemutatva nekik az adományokat finanszírozó Tőkés László lelkipásztort, akinek a kommunizmus bukásában betöltött történelmi fontosságú szerepére hívta fel a figyelmet. Nagy emlékeztetett arra, hogy a Kolozsvár úti cigánymissziós központ alapítása – ahova a velencei roma gyerekek többsége jár – szintén Tőkés László előző királyhágómelléki püspök nevéhez fűződik.

Az EMNT elnöke a karácsony ünnepéről, Jézus Krisztus megszületéséről beszélt a gyermekeknek, il-

letve arról, hogy a Megváltó mennyire szerette a gyermekeket. Ezt dolgozza fel Kodály Zoltán *Jézus és a gyermekek* című kórusműve, melyet a képviselő megtanított a gyermekeknek is. A tanítók irányításával a gyermekek is megmutatták, mennyi – angol, román, német és magyar nyelvű – éneket tudnak. Végül átvehették jutalmukat: a gyümölcsöt és édességet tartalmazó csomagokat.

AZ IDA NYERTE A LUX-DÍJAT

A lengyel-brit **Pawel Pawlikowski** *Ida* című filmjének ítélte oda 2014-ben az Európai Parlament a Lux-díjat. A díjjal az EP olyan alkotásokra igyekszik felhívni a figyelmet, amelyek az európai értékekhez illeszkedő témákat dolgoznak fel és különösen foglalkoztatják a közvéleményt.

A lengyel-dán koprodukcióban készült film egy árva-házban felnövő lengyel apácanövendékről szól, aki nem sokkal a zárdába való belépése előtt tudja meg, hogy zsidó származású. „Az Idának egész Európában sikerült megérintenie a nézőket. Ez is mutatja, hogy a mozinak továbbra is van szerepe a társadalmunkban” – fogalmazott a díj átvételkor a rendező. A Lux-díjra jelölt három döntős filmet az Európai Unió összes hivatalos nyelvén feliratozták, és minden tagállamban bemutatták. Idén az *Ida* az *Osztyallenség* című szlovén és a *Lánybanda* című francia filmet utasította maga mögé a döntőben.

A Lux-díjra jelölt legjobb 10 film között még Mundruczó Kornél *Fehér isten* című filmje is szerepelt, de a legjobb háromba a magyar filmet már nem választották be. A végső győztest az EP-képviselők szavazatai alapján választották ki, kedd éjfélig adhatták le voksukat a politikusok. „Az európai mozikban elmesélt történetek révén jobban megérthetjük egymást és megerősíthetjük az összetartozás-érzést, túlléphetünk a határainkon” – gratulált a győztesnek Martin Schulz, az Európai Parlament elnöke.

Pawel Pawlowski filmje beseperte az Európai Filmakadémia több díját is (legjobb film, rendezés, forgatókönyv, fényképezés, közönségdíj), sőt a hollywoodi Oscar-gálán a legjobb idegen nyelvű filmnek járó amerikai díjat is. Ugyanakkor Lengyelországban sokan lengyelellenességgel vádolják az alkotást. A film ugyanis úgy mutatja be a lengyel történelem két sötét korszakát, a második világháborút és a korai kommunizmus éveit – feltárva a lengyelországi zsidók, katolikusok és kommunisták közti kapcsolatot –, hogy nincsenek benne németek vagy bármilyen utalás arra, hogy a háború idején Lengyelországot megszállták a nácik. A lengyelországi antiszemitizmus úgy van ábrázolva, hogy egyetlen szó sem esik azokról a lengyelekről, akik hatalmas kockázatot vállalva segítettek a zsidóknak. „Az a néző, aki úgy ül be a filmre, hogy nem tud Lengyelország német megszállásáról és a zsidóellenes törvényekről, azt látja, hogy a lengyelek megölték a zsidókat” – írta a *Rzeczpospolita* című lengyel napilap, leszögezve: a 20. század igazságához az is hozzátartozik, hogy lengyelek ezrei segítettek a zsidókon, és katolikusok százezrei haltak meg koncentrációs táborokban. A lengyel Rágalmazásellenes Liga arra kérte az *Ida* készítőit, tegyék egyértelművé, hogy Lengyelország német megszállás alatt állt 1939 és 1945 között, a nácik terve volt a zsidók kiirtása, és az a lengyel, akit rajtakaptak, hogy segít a zsidókon, nem csupán saját, hanem egész családja életét kockáztatta.

AZ 1989-ES TEMESVÁRI EMLÉKÉV ESEMÉNYNAPTÁRA

2013. december 16.	Temesvár	Temesvári Zarándoklat A Temesvári Emlékév meghirdetése Az 1989-es Temesvári Emlékbizottság megalakítása A „Románia Csillaga” állami kitüntetés átadása- átvétele
2014. január 30.	Kolozsvár	Filmvetítés: Kabay Barna–Petényi Katalin: Stigma Könyvbemutató – Molnár János: A Securitate célkeresztjében
2014. február 14.	Budapest	Könyvbemutató – Molnár János: A Securitate célkeresztjében
2014. március 19.	Brüsszel	Konferencia: Méréleg – 25 évvel a kommunizmus bukása után
2014. március 22. 2014. május 29.	Nagyvárad Washington	Az 1989-es Temesvári Emlékbizottság alakuló ülése Amerikai Magyar Koalíció Gálaestje Megemlékezés 1989-ről
2014. szeptember 5.	Temesvár	A Szabadság Expressz európai állomása: Temesvár Kerekasztal az 1989-es rendszerváltozásról Találkozás a Temesvári Emlékbizottság tagjaival
2014. szeptember 13.	Csömör	Nemzetiszocializmus és kommunizmus – nemzetközi konferencia Megemlékezés a bulgáriai kommunista puccs 70. évfordulójáról. Emléktáblaavatás
2014. szeptember 14.	Temesvár	Újvárossy Ernő-émléknep – halálának 25. évfordulóján Alkalmi istentisztelet Újvárossy Ernő síremlékének megkoszorúzása Juhos Gábor elindítása a Via Revolutiae – 1989 maratonni útján Gyülekezeti ellenállás 1989-ben – szimpózium
2014. szeptember 19.	Érmihályfalva	A Via Revolutiae – 1989 maratonni futás állomása Sass Kálmán emléktáblájának megkoszorúzása
2014. szeptember 22.	Brüsszel	„Kivéssett szabadság” – kiállításmegnyitó és kerekasztal-megbeszélés a kommunizmus bukásának 25. évfordulóján
2014. október 5.	Kisvárdá	A Tókécs László Alapítvány 25. évfordulója Hálaadó emlékünnepele
2014. október 17.	Budapest	A Tókécs László-díj átadása Tófalvi Zoltánnak Magyarok a rendszerváltozásban, határon innen és túl – emlékkonferencia
2014. október 25.	Csicsó (Felvidék)	25 év után: egyházi és nemzetiségi sorskérdéseink és jövődönk – előadás és emlékülés
2014. október 26.	Nagyvárad	Nemzeti ünnep: 1956 és 1989 öröksége a rendszerváltozás 25. évfordulóján Az 1956-os magyar „lyukas zászló” kitűzése
2014. december 2.	Brüsszel	1989: Befejezetlen forradalom? – konferencia Temesvárról Európába – kiállításmegnyitó
2014. december 4.	Budapest	Közép-európai rendszerváltozások – az Antall József Társaság évfordulói rendezvénye (1989–2014) Temesvári Emlékhét
2014. december 15–21. 2014. december 15.	Budapest	Emlékülés a Magyar Tudományos Akadémián Temesvárról Európába – kiállításmegnyitó
2014. december 17–19.	Temesvár	Temesvárról Európába – kiállításmegnyitó A Temesvári forradalom jubileumi Gálája Jubileumi konferencia Ökumenikus emlékünnepele
2014. december 20.	Nagyvárad	1989-es emléktábla avatása Évfordulói könyvbemutatók Nagyvárad emlékünnepele
2014. december 21.	Menyő	Színielőadás: Székelyhidi Ágoston: Végítélet Az 1989-es román „lyukas zászló” kitűzése Hálaadó istentisztelet és megemlékezés Menyői zarándoklat